

ГЛАС

ЛИСТ РЕПУБЛИЧКОГ
ФОНДА ЗА ПЕНЗИЈСКО
И ИНВАЛИДСКО
ОСИГУРАЊЕ

ОСИГУРАНИКА

ТЕМА БРОЈА: Чланови Управног одбора РФ ПИО усвојили су Предлог Финансијског плана Фонда за 2013. годину којим је за исплату нето пензија предвиђено 500,8 милијарди динара

ГОВОРНИ АУТОМАТ
0-24h: 0700/017-017
по цени локалног
позива
или: 011/30-60-680

ДВЕ ПОВИШИЦЕ У ИДУЋОЈ ГОДИНИ

ИЗДАВАЧ: Републички
фонд за пензијско
и инвалидско осигурање

ДИРЕКТОР:
Драгана Калиновић

**ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ
УРЕДНИК:**
Милена Јовановић

РЕДАКЦИЈА:
Булевар уметности бр. 10,
11070 Београд,
e-mail: glasosiguranika@pio.rs

СЕКРЕТАРИЈАТ:
011/2017-437
факс: 2017-437

**РЕДАКЦИЈА ЗА
ВОЈВОДИНУ:**
Житни трг бр. 3,
21000 Нови Сад
021/487-7754,
021/487-7789,
факс: 021/6624-359,
e-mail:
miroslav.mekterovic@piovoj.rs

ШТАМПА:
Штампарија
Службени гласник

ОГЛАШАВАЊЕ:
011/2017-437

Рукописи и фотографије
се не враћају.

Електронско издање:
www.pio.rs/glasosiguranika

ПЕТА ОЛИМПИЈАДА СПОРТА, ЗДРАВЉА И КУЛТУРЕ ТРЕЋЕГ ДОБА

Најбројније такмичење до сада

Више од 750 старијих грађана Србије учествовало је на овогодишњој, петој по реду Олимпијади спорта здравља и културе трећег доба. За спортска такмичења пријавило се око 640 учесника за све садржаје овогодишње манифестације намењене старијој популацији. У Сокобању су дошли у 164 екипе, представљајући 70 српских градова и општина.

Од првог тренутка по доласку у хотел спортски и такмичарски

Свечаност отварања игара била је на висини олимпијских такмичења, а на платоу испред хотела „Здрављак“ окупило се око 300 учесника V Олимпијаде спорта, здравља и културе трећег доба, жељно ишчекујући званични почетак овогодишње, јубиларне манифестације. Присутне је у име града домаћина поздравио Димитрије Лукић, председник општине Сокобања, и пожелео им много успеха у спортском надметању, уз позив да слобод-

управо својим масовним доласком потврђују значај овакве манифестације. Туро Перић, изасланик покровитеља Пете Олимпијаде, др Јована Кркобабића, прогласио је овогодишње надметање отвореним уз жељу да учесници дане на олимпијским борилиштима проведу што интензивније.

Сви такмичари су са једнаким ентузијазмом ушли у трку за медаље. Велики одзив је учинио да чак 368 такмичара учествује у штафети у брзом ходању. Од 92 екипе на спортским теренима хотела „Здрављак“ најбољи резултат остварила је екипа Удружења пензионера СМУП-а из Београда. Друго место заузела је екипа УПО Бечеј, а треће је припало тиму УПО Вождовац.

Ни овогодишњу Олимпијаду не би било могуће организовати без изузетног залагања чланова Покрета трећег доба Србије, Савеза пензионера Србије и Асоцијације Спорт за све Србије, као ни без веома значајне подршке појединих институција и донатора. Међутим, највише заслуга за успех ове, сада већ традиционалне манифестације, припада самим учесницима којих из године у годину има све више, јер вредно тренирају и са нестрпљењем ишчекују сваку следећу олимпијаду.

В. Анастасијевић

дух осећао се на сваком кораку. Интересовање за пријављивање екипа за све спортске дисциплине – брзо ходање, риболов, пикадо, шах, стрељаштво, трку живота, било је велико и сви учесници су журили да на време убележе такмичаре на листу.

но време искористе да се упознају са најстаријом српском бањом. Председник Извршног одбора Покрета трећег доба Србије, Василије Блеобрковић, захвалио је учесницима који су дошли у још већем броју него свих претходних година, јер

УПРАВНИ ОДБОР РЕПУБЛИЧКОГ ФОНДА ЗА ПЕНЗИЈСКО И ИНВАЛИДСКО ОСИГУРАЊЕ

Усвојен Предлог Финансијског плана за наредну годину

Чланови Управног одбора Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање усвојили су на седници од 1. октобра Предлог Финансијског плана РФ ПИО за 2013. којим су обезбеђена средства за редовну исплату пензија и у наредној години. Овај план је усаглашен са Министарством финансија и привреде, које је и дало основне претпоставке за планирање.

Финансијским планом Фонда ПИО за 2013. у наредној години предвиђени су укупни расходи од 594,4 милијарде динара, од чега су за исплату нето пензија (старосних, инвалидских, породичних и пензија корисницима у иностранству) предвиђена средства у износу од 500,8 милијарди динара, односно 84,25 одсто укупних расхода и издака у бруто износу.

Представљајући овај план, Иван Мимић, директор Сектора за финансије Републичког фонда ПИО, рекао је да су у следећој години предвиђена два усклађивања пензија – у априлу и октобру, и да пројектовани раст броја пензионера из категорије осигураника запослених износи 1,2 одсто.

– Узимајући у обзир све параметре, планирани су укупни приходи и примања Фонда у 2013. години на нивоу од 594,4 милијарде динара и они су већи за 5,42

Са седнице Управног одбора РФ ПИО

одсто у односу на ребаланс плана за 2012. У укупним приходима изворни приходи Фонда учествују са 302,4 милијарде динара, а трансфери са 281 милијардом динара (47,27 одсто је учешће буџета), од чега је гаранција државе за исплату пензија 252,82 милијарде (42,53 одсто) и то трансферише Министарство финансија, а 28,18 милијарди Министарство рада, запошљавања и социјалне политике. У Финансијском плану Фонда за 2013. годину приметно је повећање учешћа доприноса за пензијско и инвалидско осигурање у укупним приходима за 8,22 процента, односно смањење учешћа државних дотација за

2,78 одсто, посматрано у односу на ребаланс плана за 2012. годину, што је добро јер представља благи пад учешћа државе у финансирању пензија – рекао је Иван Мимић.

По речима финансијског директора РФ ПИО, укупни расходи предвиђени за 2013. годину су за 5,35 одсто већи у односу на ребаланс плана за 2012, а средства за исплату права чине 98,29 одсто укупних расхода. Поред 500,8 милијарди динара предвиђених за исплату нето пензија, за исплату осталих права предвиђено је 21,4 милијарде динара, док доприноси за здравствену заштиту пензи-

онера износе 61,7 милијарди динара и у укупним расходима учествују са 10,39 процената. Трошкови за запослене у укупним расходима учествују са 0,73 одсто, што је смањено у односу на ребаланс, као и остале ставке на расходној страни.

Управном одбору РФ ПИО представљена је и пројекција Финансијског плана Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање за 2014. и 2015. годину, а чланови УО су констатовали да су Предлог Финансијског плана за 2013. и пројекције за 2014. и 2015. годину урађени у кратком року и врло квалитетно.

М. Јовановић

Све брже до решења

У првих шест месеци ове године 81 одсто осигураника, који су Фонду ПИО поднели захтев за пензију, добило је решење у законском року од два месеца, што је за 15 одсто више у односу на исти период 2011. године. За првих пола године поднето је око 127.000 захтева за пензије, што је за око 7.000 мање у односу на исти период прошле године. Најчешћи разлози због којих се на решење чека дуже од два месеца су „рупе“ у стажу, јер послодавац није уплаћивао доприносе запосленима, или су у питању

проблеми административне природе где је послодавац измирио обавезе, али није доставио Фонду ПИО образац М4 као доказ да су доприноси уплаћени.

Један од разлога за немогућност доношења решења у законском року може бити и рад у иностранству, односно да је осигураник део радног века провео ван граница Србије и тај стаж у иностранству мора да докаже. Сарадња са иностраним фондовима је добра, међутим, захтеви за докаивање стажа осигураника у иностранству

иду путем поште, што успорава поступак. Ради се на томе да се успостави електронска размена података. Такође, иностраним фондовима су приоритет увек њихови осигуранници, тако да и то успорава издавање решења.

Осигуранници који решење не добију у законском року, обично га добијају за три-четири месеца, а само у изузетним ситуацијама, када постоји велики проблем, на решење се чека шест месеци и дуже.

Г. О.

Према унапред утврђеном распореду, око 130 заинтересованих грађана са стажом у обе државе добило савет, информацију и правну помоћ од саветодаваца из Фонда ПИО и ХЗМО

Још једни успешно организовани саветодавни дани из области ПИО са хрватском страном овог пута одржани су у Сомбору и Београду, 2, 3. и 4. октобра. Саветодавци из Републичког фонда ПИО и Хрватског завода за мировинско осигурање (ХЗМО) заслужни су што је око 130 заинтересованих грађана (80 у Сомбору и нешто више од 50 у Београду) отишло са саветовања задовољно. На своја питања добили су одговоре, дате су им неопходне информације и пружена правна помоћ, а најчешће дилеме биле су у вези са подацима о периодима осигурања навршеним у Хрватској, условима за остваривање права по хрватским прописима, као и са поступком конвалидације одлука и аката из области пензијског осигурања. Захваљујући ефикасном раду саветодаваца и њиховом великом искуству у области спровођења система пензијског осигурања, а посебно искуству у раду са странкама, примљени су и посаветовани сви грађани који су дошли: и они који су свој термин доласка благовремено телефоном заказали, али и они који су са заказивањем закаснили или се из разних разлога нису ни најавили.

Ова три дана су, поред осталог, били и прилика да се са колегама из Хрватске ажурирају и размене спискови ургенција, као и обавештења у вези са онима које су раније достављене. Заједнички је констатовано да је неопходно да се решавању по тим предметима, и са једне и са друге стране, да приоритет, имајући у виду дужину трајања поступка у овим случајевима.

Највише осигураника и корисника који су по одговор дошли у зграду сомборске филијале Фонда било је из општина Сомбор и Апатин што је, по речима Ангели-

СРПСКО-ХРВАТСКИ ДАНИ РАЗГОВОРА У СОМБОРУ И БЕОГРАДУ

Најкраћи пут до савета и одговора

не Косић, директорке ове филијале, и био један од одлучујућих разлога да се разговори организују у овом граду.

Милена Тодоровић, саветник за примену међународних споразума у области ПИО у Заводу за социјално осигурање, каже да су ови сусрети са представницима ХЗМО први пут, и то успешно, организовани и у једној филијали РФ ПИО ван Београда, и да ће се та пракса наставити у наредним годинама и у другим филијалама Фонда

– То је прилика да осигураници и корисници пензија који живе на већој удаљености од Београда лакше и ближе свом месту пребивалишта добију са-

дишњој служби ХЗМО у Загребу, која је била вођа тима хрватских саветодаваца, објаснила је детаљније како ће се помоћи учесницима ових разговора.

– Када се вратимо у Загреб, ступићемо у везу са начелницима из подручних служби које су надлежне у предметима о којима смо овде разговарали. Након три-четири недеље проверићемо шта је урађено, а ако нема резултата, затражићемо од начелника тих служби да њихови референти писмено образложе зашто неки предмет није могао бити окончан. Лично сам задужена за оне предмете који се налазе на вештачењу на нашој инвалидској комисији, те ћу контактирати њихову начел-

Слично је мишљења и Маја Грујичић, ревизор у Одељењу за ПИО у Дирекцији ПФ у Новом Саду, која је са Стојанком Војновић, начелницом Одељења за ПИО у Филијали Сомбор, Славицом Вујаклијом, координаторком, и Небојшом Орлићем, контролором у овом одељењу, учествовала у разговорима са грађанима.

– Корисници услуга Фонда имају велике користи од оваквих састанака и саветовања, јер сви који су дошли добили су одговоре на своја питања: шта могу да ураде и на који начин могу нешто да ураде, или информацију зашто неко право не могу да остваре, те бар нису више у дилеми о томе. Највише питања односило се на конвалидацију стажа, на исплату заосталих пензија и услове за остваривање права на пензију – навела је Маја Грујичић.

Стојанка Војновић похвалила је залагање колега из Хрватске и нагласила да су размењене ургенције и пожурнице између Фонда ПИО и ХЗМО како би се убрзало решавање предмета који дуже стоје неурађени јер је њихово решавање условљено окончањем поступка у другој држави.

По изласку од саветодаваца странке су најчешће наглашавале да су јако задовољне што овде, у својој земљи, имају могућност да за кратко време сазнају оно за шта би им службеним путем било потребно више месеци или одлазак у Загреб, што више кошта, а нису сви ни у могућности да путују.

Милан Крнета, осигураник из Бачког Грачаца, поднео је захтев за остваривање права на инвалидску пензију у Хрватској, пошто тамо има остварених око седам и по година стажа. Он каже да се на разговор пријавио јер је након изласка на инвалидску комисију дошло до застоја у решавању његовог захтева, и сада је први пут контактирао са запосленима из ХЗМО. Био је задовољан пошто је

Учесници саветодавних дана у Сомбору

вет и конкретан одговор. Наравно, критеријум за избор града и филијале где ће се разговори одржати је да на тој територији живи већи број људи који су навршили стаж у Републици Хрватској. Задовољни смо организацијом, самим саветовањем и одзивом странака у Сомбору, а кроз разговор са странкама уверила сам се да су и они задовољни добијеним одговорима и саветима – рекла је Тодоровићева.

Теодора Мариновић, начелница Одељења међународне сарадње, ревизије и решавања о правима у другом степену у Сре-

ницу са молбом да се они ураде преко реда. Дакле, ови разговори су корисни да би се предмети ефикасније решавали, и мислим да су странке биле јако задовољне. Поручила бих и да је изузетно важно некад само пажљиво саслушати особу и растумачити јој све прописе иако она неће успети да оствари тражено право, као и то да сви осигураници и корисници превентивно, најкасније шест месеци пре остваривања права на пензију, поднесу захтев за признавање стажа у другој држави – нагласила је начелница Мариновић.

добило обећање да ће се убрзати рад на његовом предмету, и да ће о свему добити писани одговор.

Стојан Пријовић из Београда је у марту месецу добио правоснажно решење о пензионисању из Хрватске, међутим, до сада није примио ниједну уплату:

– Дошао сам да се распитам о чему се ради. Решење имам, одређена ми је и висина пензије и све је како треба, једино пара нема. И правници из Хрватске су, када сам им све показао, били прилично изненађени и објаснили су ми да је сигурно дошло до неке грешке коју ће, обећали су, исправити одмах по повратку у Загреб. Мени су рекли да само извадим и доставим потврду о животу, а све остало ће они да заврше, тако да се надам и новцу ускоро – задовољан је наш саговорник.

Драган Денда из Београда испунио је услов за старосну пензију и по нашим и по хрватским прописима и чека заслужену пензију из обе земље, али планира да још

неку годину ради у Београду јер му је то овде законом омогућено:

– Хтео сам да питам да ли је тако и по хрватским законима и знао да није. Код њих се пензија

И у Београду је било доста заинтересованих грађана

укида уколико корисник поново ради, али не губи се право, него кад престане да ради, наставља да прима пензију. Добро је да сам то сазнао да не бих себи напра-

вио проблем, па ћу да одлучим шта ћу – каже за наш лист Драган Денда.

Мирјана Тасић и Мирјана Бровић-Бранић из Београда дошле

су по истом послу: наиме, годинама им се не признаје радни стаж остварен давних дана у загребачком „Велебиту“, без обзира на уредно оверене М4 образце.

Овог пута су им приложена документа уважена и обећано им је да ће проблем у најскорије време бити решен.

Оно што је окарактерисало ове октобарске дане разговора је свакако и задовољство гостију из хрватског завода у вези са припремом и организацијом дана и у Сомбору и у Београду. Њихов боравак у Фонду био је прилика да се сретну са многим познатим лицима, тј. колегама са којима сарађују већ дуги низ година.

Пракса одржавања саветодавних дана са Хрватском два пута годишње, у мају у Загребу и у септембру или октобру у Београду, већ је устаљена, што је од изузетног значаја за ефикасно спровођење споразума о социјалном осигурању између две земље и прави и најбољи пут за решавање проблема, мишљење је саветодаваца из обе земље.

Мирослав Мектеровић
Весна Анастасијевић

ШЕСНАЕСТА КОНФЕРЕНЦИЈА ИС ДОС

Фонд ПИО допринео развоју е-Управе

Конференција ИС ДОС (Информациони системи државних органа Србије), одржана 9. октобра у Центру „Сава“, шеснаести пут је окупила стручњаке који се баве развојем електронске управе и информационих система државних органа. Посетиоци су могли да чују презентације ИТ стручњака из различитих сектора државних органа, стручњаке ИТ компанија и представнике академског окружења из земље и региона.

У оквиру треће панел дискусије „Како убрзати развој еГовернмента и коришћење сервиса“ говорио је и Зоран Сутара, саветник директора РФ ПИО. Он је навео да би се убрзање еГовернмента могло спровести тако што би свака институција требало да ради на развоју сопствених сервиса и, истовремено, да оствари непосредну сарадњу са другим институцијама, у смислу развоја заједничких сервиса.

Коришћење електронских сервиса јавне управе

Више од 840.000 особа користи електронске сервисе јавне управе, углавном ради информација са њихових веб-сајтова (92,6 одсто), затим за „скидање“ званичних формулара (57,7), а за слање попуњених образаца само 38,8 процената. Од укупног броја предузећа која имају интернет, 87,4 одсто користи електронске сервисе јавне управе, а у највећем броју их користе за прибављање информација. Такође, 50,8 одсто предузећа је у 2011. години користило интернет за плаћање доприноса за запослене, а 46,6 одсто за плаћање ПДВ-а (подаци Републичког завода за статистику).

Као пример за то навео је пројекат ПАРИП који је имао за циљ формирање Централног регистра обавезног социјалног осигурања, а у који су били укључени Фонд ПИО, Национална служба за запошљавање, Републички фонд за здравствено осигурање и Пореска управа. У том пројекту Фонд ПИО је активно учество-

вао и прилично допринео развоју и тестирању електронских сервиса предвиђених пројектним задацима. Сутара је подсетио да Фонд ПИО и на друге начине настоји да унапреди сопствене сервисе ка грађанима и послодавцима као корисницима његових услуга.

– Још пре две године формирали смо веб-сервисе за грађане који могу преко пин кода да провере да ли су пријављени и одјављени на обавезно социјално осигурање, и да ли им је уплаћен допринос. Развили смо и сервис за послодавце, тако да електронски могу да провере исправност М4 пријава, без доласка на шалтере Фонда. Могу да кажем да смо, на тај начин, сопственим ресурсима и са релативно малим средствима допринели развоју еГовернмента. Такође, имамо добру сарадњу у развоју е-сервиса и са другим институцијама државне управе и министарствима – навео је Сутара.

Јелена Оџић

Употреба рачунара и интернета у Србији

Према последњим истраживањима, у Србији 55,2 одсто домаћинстава има рачунар, што је раст од 3,1 одсто у односу на 2011. Око 47 одсто домаћинстава поседује интернет прикључак, што је 6,3 одсто више него претходне године. Рачунаре у Србији свакодневно користи више од 2,5 милиона људи, а преко 2,1 милион свакодневно користи интернет. Преко интернета се најчешће траже информације о роби и услугама, шаље и прима електронска пошта, читају новине и часописи, учествује на друштвеним мрежама и играју игрице. Када је реч о предузећима у Србији, њих 98,7 одсто са више од 10 запослених користи рачунар у пословању, што је повећање за 0,6 процената у односу на 2011. годину. Нешто више од 97 одсто предузећа има интернет прикључак.

ДЕСЕТО САВЕТОВАЊЕ ЛЕКАРА ВЕШТАКА У БАЊИ КОВИЉАЧИ

Уз едукацију размењена и искуства

У оквиру обавезне, континуиране медицинске едукације, од 25. до 28. септембра у Бањи Ковиљачи одржано је јубиларно, десето Саветовање лекара вештака на коме су учествовали лекари вештаци Републичког фонда ПИО, лекари вештаци из Републике Словеније, из Федерације БиХ и други.

Директор Сектора за медицинско вештачење РФ ПИО, др Александар Милошевић, објашњава да су теме Саветовања биле примерене најчешћим проблемима у процесу вештачења. Предавачи су били еминентни професори Медицинског факултета у Београду, тако да су и предавања била на завидном нивоу и она ће помоћи у свакодневном раду приликом

вештачења и допринети да се још више унапреди објективизација и квалитет вештачења. Саветовање је одлуком Здрав-

ственог савета акредитовано са седам бо- дова, неопходних за обнављање лекарске лиценце.

Др Милан Авакумовић, начелник у Сектору за медицинско вештачење, истиче да су у завршној дискусији, као и сваке годи- не, разматрани проблеми, као и постигну- ти резултати у вештачењу, а све у циљу што квалитетнијег обављања процеса вештачења радне способности, потребе за туђом помоћи и негом, и телесног оштећења.

Једна од тема Саветовања била је „Гла- уком, компликације, радна способност, телесно оштећење и туђа нега и помоћ“, коју је презентовала др Мила Николић, специјалиста офталмолог, запослена у Фонду ПИО.

Јелена Оцић

У БЕОГРАДУ ОТВОРЕН РЕГИОНАЛНИ ЗДРАВСТВЕНИ ЦЕНТАР

Велико признање Србији

– Одлука Здравствене мреже југоисточне Европе да оснује регионални здравствени центар са седиштем у Београду веома је важан догађај за регион и Европу, јер подстиче бољу здравствену заштиту кроз стандардне услуге. Више од 80 одсто земаља ради у складу са овим стандардима и то ће бити један од обавезних услова за чланство у ЕУ. Због свега тога је Светска банка подржала отварање овог центра у Србији – рекао је Лу Брефор, представник Светске банке, на отварању Регионалног здравственог развојног

центра за акредитацију и континуирано унапређење квалитета здравствене заштите.

Центар је отворила Славица Ђукић Дејановић, министарка здравља у Влади Србије, која је нагласила да он треба да обезбеди сигурну базу за боље здравствене услуге у региону, побољшане исходе лечења и успостављање већег поверења корисника услуга у систем здравствене заштите. По њеним речима, Регионални здравствени центар ће омогућити дугорочнији програм сарадње кроз размену искустава и добре

практике, усклађивање стандарда и успостављање смерница рада за све земље чланице Здравствене мреже.

– Само здравствено писмени људи могу помоћи у доношењу добрих одлука, док здравствено неписмени чешће сносе последице, јер не предузимају превентивне мере и чешће се хоспитализују. Да би се та писменост обезбедила, потребно је веће ангажовање и локалне и државне управе – поручила је Антје Ротмунд, шефица канцеларије Савета Европе у Београду, поздрављајући отвара-

ње Регионалног здравственог центра.

– Данашњи дан је један од најважнијих тренутака за регион. Ово је велико признање и исказано поверење Србији, самим тим што је одлучено да седиште овог центра буде баш у њој, уз подршку десет земаља региона. То може помоћи да заједнички радимо и на другим сличним пројектима – нагласио је Горан Черкез, председник Извршног одбора Здравствене мреже југоисточне Европе, иначе представник Босне и Херцеговине.

Љ. Миленковић

Да старост буде још боља

Традиционални, 31. сусрет пензионера три округа са југа Србије – Нишавског, Пиротског и Топличког одржан је овог пута у Прокупљу. Домаћин је било овдашње општинско удружење, а гости пензионери из више од 20 градова из овог дела Србије. Међу њима је најдражи гост био председник Савеза пензионера Србије, потпредседник Владе и министар рада, запошљавања и социјалне политике, др Јован Кркобабић, са сарадницима.

Као и сви досадашњи сусрети, и овај је протекао у дружењу и забави, а учесници су размењивали савете како да им старост буде још боља. Осим тога, око 300 пензионера имало је прилику да упозна и неке од знаменитости Прокупља.

Председник српских пензионера, Јован Кркобабић, захва-

лио је на срдачном дочеку и рекао да ће се увек одазвати сличним акцијама, наглашавајући да је дошао да се дружи и види са својим колегама. Кркобабић је истакао да ће се и убудуће борити за права и достојанство пензионера пошто су они у свом радном веку дисциплинованим и квалитетним радом то заслужили.

И други учесници су били задовољни што имају прилику да се виде и размене мишљења са пријатељима.

– Ова дружења су мелем за душу. Радујем се сваком оваквом сусрету, јер нас то чини срећним и задовољним – казао је Миша Илић из Куршумлије.

Ни некадашњи новинар из Ниша, а сада сарадник „Гласа осигураника“, Слободан Несторовић, није штедео речи хвале за оваква дружења.

– Морамо сви заједно да се радујемо оваквим сусретима и зато не пропуштам ниједну сличну прилику. Лепо је када се дружимо и упознајемо са колегама из других средина – рекао је Несторовић.

Пензионере три округа забављали су чланови КУД „Абрашевић“ из Прокупља, а задовољство њиховим добрим

КУЛТУРНИ ЖИВОТ У „ТРЕЋЕМ ДОБУ“

Гледање ТВ-а најчешћа забава

Од преко 1.230.000 људи старијих од 65 година у Србији, чак 70 одсто њих уопште не посећује културне догађаје, док 24 одсто може месечно да потроши хиљаду динара на културне садржаје. Већина њих каже да не памти када је последњи пут била у биоскопу, позоришту, на концерту или некој приредби. Међу онима који се у тзв. трећем добу окрећу културним догађањима, најактивнији су грађани Војводине, док су најмање активни становници југа и истока Србије. Ово је, у најкраћем, резултат истраживања „Културни живот и потребе у трећем

добу“ које је спровео Завод за проучавање културног развика.

Већина испитаника сматра да им није место на културним дешавањима јер не желе да се „мешају са младима“, па углавном време проводе испред ТВ-а. Осим тога, готово осамдесет одсто њих не жели да буде радно ангажовано на било који начин, јер неће да ради и под старе дане.

Без обзира на то што, како кажу истраживачи, материјална ситуација већине пензионера није на завидном нивоу, финансије ипак нису главни разлог изостанка са културних догађаја.

– Један од битнијих проблема је што старији не мисле да треба да буду тамо где су присутни млади, не желе да мешају своје укусе са укуса младих. Сматрају да не постоје одговарајући програми посебно за старе и на то установе културе треба да обрате пажњу и да чују шта они желе – каже Богдана Опачић, истраживач Завода за проучавање културног развика.

Анђелка Милић, професор Филозофског факултета у пензији, каже да се споро мењају ставови о старима, па „категиорија старих постаје невидљива“.

Топлици треба помоћ

У оквиру посете Прокупљу потпредседник Владе и министар, Јован Кркобабић, разговарао је и са општинским руководством. Том приликом је истакао да је упознат са проблемима са којима се суочава становништво Топлице.

– Знамо које проблеме имају житељи овог краја. Покушаћемо да у границама наших могућности изменимо такво стање. Има доста незапослених, овде се споро отварају нова радна места. У Топлици се мало улаже, али ако се жели помоћ онда челници локалних самоуправа морају да буду агресивнији према Влади Србије и да сами иницирају оне програме који могу да донесу брже запошљавање. Верујем да таквим односом може да се побољша стање – рекао је Кркобабић, понављајући и овом приликом да се озбиљнији раст плата и пензија може очекивати тек од октобра идуће године.

програмом изразио је и Јован Кркобабић.

Ж. Димкић

– Један од разлога је што старијима нису доступни многи садржаји, али и свеprisутна самодискриминација, која је карактеристична за јужноевропске земље где се на старост гледа као на чекање краја. Ту, можда, треба тражити разлоге тог самоискључивања – каже професорка Милић.

Председник Геронтолошког друштва Србије, социолог Милош Немањић, сматра да на недовољну заинтересованост старијих за културна догађања утиче и „лоша културна матрица“, самодискриминација, али и немаштина.

Љ. Миленковић

Крагујевац: обука за рачунаре са говорним софтвером

Савез слепих у Крагујевцу организује за своје чланове шестомесечну обуку за рад на рачунару са говорним софтвером, као и учење Брајевог писма. Слепе и слабовиде особе могу да користе компјутере само уколико су они са посебним говорним софтвером који чита написане речи или текстове. Ово помагало за особе оштећеног вида није доступно свима због високе цене програма.

Полазници обуке на компјутеру задовољни су програмом а, како кажу, стечена знања биће им потребна у тражењу посла, али и у комуникацији са другима јер је укључена и обука за интернет.

Паралелно са обуком за рад на компјутеру организује се и шестомесечна школа учења Брајевог писма. Како кажу у Савезу слепих Крагујевца, све више је младих особа оштећеног вида што је најчешће последица дијабетеса.

Овај пројекат финансира Министарство рада, запошљавања и социјалне политике.

Поново субвенционисани стамбени кредити

Влада Србије усвојила је измене и допуне Уредбе о мерама подршке грађевинској индустрији кроз дугорочно стамбено кредитирање у 2012. години, чиме су обезбеђена додатна средства из буџета у износу од 500 милиона динара, а пријем нових захтева почиње од 15. октобра.

На овај начин наставља се пројекат који се успешно реализује од 2005. године. Национална корпорација обавестила је пословне банке о спремности да се настави са пријемом нових захтева за добијање субвенционисаних кредита.

За кориснике кредита услови за одобрење остали су непромењени, а Уредба ступа на снагу дан после објаве у „Службеном гласнику“.

Уредба предвиђа новине у погледу скраћења и убрзања саме процедуре одобрења субвенционисаног кредита, тако што ће убудуће Национална корпорација за осигурање стамбених кредита састављати нацрт уговора између корисника и Републике Србије, чиме ће се драстично уштедети на времену и процедури одобравања, као и на самој реализацији кредита. Први пут се дефинишу рокови поступања за Националну корпорацију и за банке.

Помоћ смедеревским трудницама

Чланови Градског већа Смедерева утврдили су Предлог одлуке о остваривању финансијске помоћи трудницама и породиљама овог града. Тако ће право на једнократну финансијску помоћ остваривати труднице са утврђеним најмање трећим месецом гравидитета и под условом да она и њен брачни друг имају пребивалиште на територији Смедерева најмање годину дана пре ступања на снагу ове одлуке. Финансијска помоћ смедеревским трудницама исплаћиваће се једнократно у износу од 30.000 динара, а на основу примања по члану домаћинства. Ова одлука, уколико добије сагласност Скупштине града, почеће да се примењује од 1. јануара 2013. године.

Право на остваривање финансијске помоћи остварују и породиље за свако новорођено дете, под условом да породиља у тренутку рођења детета има пребивалиште на територији Смедерева и да је уписана у бирачки списак града. Породиље које испуњавају услове оствариваће финансијску помоћ у износу од 20.000 динара. Поред тог износа, град Смедерево обезбеђује и беби-пакет за свако новорођено дете.

Врање: Борини позоришни дани

У Врању ће од 20. до 25. октобра бити одржани 32. „Борини позоришни дани“, фестивал који се организује у част великана српске књижевности Борисава Станковића.

Представе у оквиру ове манифестације, уместо у позоришту „Бора Станковић“, чија је зграда изгорела у пожару 2. јула ове године, биће одржане у Дому војске у Врању.

Фестивал, који ће отворити комад у режији Снежане Тришић, по тексту Олге Димитријевић, ове године имаће ревијални карактер, за прикупљање донација за обнову и изградњу новог позоришта.

Учесници овогодишњих „Бориних позоришних дана“ биће глумци Тања Бошковић и Зијех Соколовић, установа културе „Вук Караџић“ из Београда и Шабачко позориште, а у пратећем програму фестивала биће организована изложба скица позоришних костима и фотографија Зоре Живадиновић Давидовић, унук Боре Станковића.

Потврде о редовном студирању

Студенти корисници породичне пензије до краја октобра треба да доставе надлежним филијалама Фонда ПИО потврде о упису у школску 2012/13. годину. На потврдама је потребно уписати матични број родитеља по коме се користи пензија, а могу се донети лично или послати поштом.

Онима који то не ураде на време привремено ће бити обустављена исплата, све док не докажу да су уписали годину.

Подсетимо, право на породичну пензију имају студенти до дипломирања, а најкасније до навршене 26. године живота, без обзира на то да ли се њихово образовање финансира из буџета или студент сам финансира школовање на територији Републике Србије.

Просечна зарада у августу 42.122 динара

Просечна зарада без пореза и доприноса исплаћена у августу 2012. године у Србији износи 42.122 динара. У односу на јул, просечна зарада у августу номинално је виша за 2,3, а реално за 0,7 одсто.

Како је саопштио Републички завод за статистику, просечна бруто зарада у августу била је 58.503 динара, што је у односу на јулску номинално више за 2,2, а реално за 0,6 одсто. Августовска бруто плата у односу на исти месец 2011. године номинално је виша за 9,8, а реално за 1,8 одсто, док је просечна нето зарада у том периоду номинално порасла за 9,7 одсто, а реално само за 1,7 процената.

Просечна бруто зарада исплаћена у периоду јануар–август 2012. године у Србији, у односу на просечну зараду исплаћену у периоду јануар–август прошле године, номинално је виша за 9,6, а реално за 4,4 одсто.

Према подацима Републичког завода за статистику, просечна зарада без пореза и доприноса у периоду јануар–август 2012. године у односу на исти период 2011. године номинално је виша за 9,7, а реално за 4,5 одсто.

Исплата пензија

Исплата првог дела септембарских примања пензионерима из категорије запослених почела је 10. октобра.

Пензионери самосталних делатности примили су септембарске пензије 3. октобра.

Бившим пољопривредницима први део припадљености за септембар исплаћен је 6. октобра, када су и војни пензионери примили своје целе септембарске пензије.

Четрдесет четврти БЕМУС

Овогодишње Београдске музичке свечаности, 44. пут по реду, отворене су 11. октобра на Великој сцени Центра „Сава“, наступом Оркестра без граница, састављеног од репрезентативних музичара са простора некадашње Југославије.

БЕМУС, који се одржава под слоганом „Опсада Београда“, трајаће до 20. октобра, а концерти

ће се одржавати на бројним местима у граду, у Коларчевој задужбини, Културном центру Београда, Дому омладине, Битеф театру, Атељеу 212 и Скупштини града. На програму су, поред осталих, и концерт славног гитаристе Пака де Лусије, пијанисте Александра Маџара, као и српска премијера концертне верзије опере за шест женских гласова „Свадба“ Ане Соколовић.

БЕМУС ће бити затворен концертном Симфонијском оркестра РТС-а, поводом 75 година постојања ове куће, под управом диригента Бојана Суђића.

Светски дан достојанственог рада

Поводом, 7. октобра, Светског дана достојанственог рада, Савез самосталних синдиката Србије, уз подршку Института за психологију Филозофског факултета у Београду, спровео је истраживање о малтретирању на радном месту.

У истраживању је учествовало 1.998 испитаника, а по објективним показатељима (изложеност негативним поступцима на раду) између 1,7 и 8,7 одсто њих је изјавило да је изложено малтретирању најмање на недељном нивоу.

У највећем броју случајева малтретирање траје дуже од две године, а у 67 одсто случајева особа која малтретира је надређени. Највећи број малтретираних (60,8 одсто) не обраћа се за помоћ због могућих последица и зато што верују да не постоје механизми заштите. Њих 11,5 одсто је било злостављано током радног века, а седам одсто испитаника су били сведоци малтретирања. Истраживање је показало и то да су они који раде у организацијама са синдикалним организовањем запослених ређе изложени негативним поступцима.

За Савез самосталних синдиката Србије резултати добијени истраживањем су добра основа за отварање социјалног дијалога којим би се разјаснила спорна питања и подстакле заинтересоване стране на сарадњу у решавању проблема који онемогућавају рад достојан човека.

Неколико дана раније, на конференцији за новинаре, СССС је изразио незадовољство поскупљењем животног намирница, енергената и превоза и затражио да се цене врате на ниво пре последњег таласа поскупљења.

Зрењанински дани пива

Овогодишње, 27. зрењанинске „Дане пива“, одржане од 20. до 23. септембра на неколико локација у граду, посетило је око 180.000 људи. Централни програм манифестације био је на Житном тргу, где је на главној бини организовано традиционално такмичење у брзом испијању пива, као и наступи 12 бендова и извођача.

Титулу најбржег пивопије освојио је Зрењанинац Оливер

Чилаг, који је литар пива попио за шест секунди и 74 стотинке, а најбржа дама била је Стојанка Тривуновић из Меленаца, којој је за пола литра пива било потребно пет секунди и 65 стотинки.

Дани пива почели су традиционалном поворком фијакера кроз град, а новина ове године била је манифестација „Панонско двориште“, у оквиру које су приказани етно садржаји Баната кроз програм „Банатске вредне руке“. Одржано је и такмичење у кувању рибе чорбе „Златни котлић“ Меморијал Ђула Фаркаш. За љубитеље књиге био је организован мини сајам књига на пешачком мосту, док је за најмлађе у главној градској улици припремљен дечји програм. У башти Градске куће одржавале су се музичке вечери, а на Тргу слободе спортски садржаји.

Градоначелник Зрењанина, мр Иван Бошњак, поводом „Дана пива“ приредио је пријем у Градској кући којем је присуствовао и министар пољопривреде, Горан Кнежевић.

ОБЕЛЕЖЕН МЕЂУНАРОДНИ ДАН СТАРИЈИХ

Године нису препрека за дружење

Међународни дан старијих, 1. октобар, и почетак месеца солидарности са старима пригодно је обележен широм Србије, посебно у геронтолошким установама. У Геронтолошком центру Београд,

старства рада, запошљавања и социјалне политике, Бранкица Јанковић, која се такође обратила корисницима и гостима истичући значај бриге за старије суграђане, поготову у години која је проглашена Европском

у Дому Бежанијска коса одржана је свечана академија. На почетку програма присутне је поздравила вршилац дужности директора Установе Геронтолошки центар Београд, Сузана Мишић.

Поводом Међународног дана старијих, Установу је посетила државна секретарка Мини-

годином активног старења и међугенерациске солидарности. Свечаности је присуствовао и члан Градског већа града Београда, Дарко Божић, представници општинских организација Црвеног крста, волонтери из Србије и представници медија.

У Установи Геронтолошки центар Београд такође је одржан дијалог у коме су учествовали представници државе, цивилног друштва и медија. Уз навођење примера из Србије (која спада у земље са најстаријим становништвом) говорило се о проблемима и решењима којима се може утицати на положај најстарије популације.

У културно-уметничком програму, који је започео тачкама у извођењу Пензионерског аматерског културно-уметничког друштва (ПАКУД), наступио је и мешовити камерни хор ПАКУД-а (са диригентом Вукицом Смиљанић) изводећи хорске обраде сплета народних песа-

ма. Ауторску песму говорила је Гордана Глишић, председница Књижевног клуба „Мика Антић“ ГЦ Београд, а у програму су учествовали и вокални солиста ПАКУД-а из Клуба Савски венац 3, уз музичку пратњу на хармоници, затим мешовити хор Дома Бежанијска коса, драмска секција Клуба Раковица (са драмском минијатуром „Досадни су, бре“), дует Вукица Смиљанић и Љиљана Радојевић, уз клавирску пратњу Љиљане Арсеновић. Етногрупа „Ластавица“ извела је сплет изворних народних песама, а фолклорна група „Има дана“ из Клуба Чукарица сплет игара из Србије.

В. Анастасијевић

ГЕРОНТОЛОШКИ ЦЕНТАР „СРЕМ“ РУМА

Обележен Дан старијих

Корисници, запослени и гости у румском Геронтолошком центру „Срем“ обележили су првог октобра Међународни дан старијих особа и почетак месеца солидарности са старима на пригодан начин.

На почетку свечаности, Горан Вуковић, председник општине Рума, истакао је да је ГЦ „Срем“ једна од најбољих установа тог типа у Србији, те да ће локална самоуправа и даље издвајати средства из буџета како би се услови живота старих подигли на виши ниво.

У Геронтолошком центру „Срем“ готово свакодневно се нешто дешава, тако да се не чекају посебне прилике да би се

корисници ангажовали и анимирали кроз бројне секције.

– Корисницима поклањамо пажњу током целе године, а не само на овај дан. Ипак,

ово је прилика да кажем да нам је потребан и објекат за збрињавање дементних људи и оболелих од Алцхајмерове болести – нагласила је дирек-

торка Центра, Марија Станојчић Срака.

Јасмина Брашанчевић, психолог у ГЦ „Срем“, уручила је поклоне корисницима који тамо борава 10, 15 и 20 година, пожелевши им добро здравље. У румској установи најдуже живи Ханумка Патковић (70), чак 31 годину. Дарове су добили и најстарији корисници: Славка Анђелић, Ана Дозет, Мирјана Кешел, Анђелија Кузмановић, Радомирка Мандић, Вера Матиони, Драгутин Стерле и Љепосава Стојић.

У програму који је приређен поводом Међународног дана старих учествовао је хор Геронтолошког центра „Срем“ и румски тамбураши.

Д. Р.

УНИЈА ПОСЛОДАВАЦА СРБИЈЕ РЕАЛИЗОВАЛА ИСТРАЖИВАЊЕ О МЛАДИМ НЕЗАПОСЛЕНИМ ОСОБАМА

Подаци корисни и министарствима

Имајући у виду веома изражен проблем високог процента незапослености младих, уније послодаваца Србије и Војводине су, у сарадњи са Савезом самосталних Синдиката Србије и УГС „Независност“, и уз подршку швајцарске организације „Солидар“, обавиле истраживање које се бави статусом и положајем младих незапослених особа. Ово истраживање под називом „Потребе тржишта рада и положај младих незапослених лица“ обухватило је сагледавање положаја младих у Београду, Новом Саду и Нишу, као и потребе послодаваца у области финансијских услуга, трговине, грађевинарства, ИТ сектора, металске индустрије и пољопривреде, а бавило се и препознавањем потребних квалификација и компетенција за запошљавање ових лица.

У Унији послодаваца сматрају да ово истраживање има шири друштвени значај, јер ти подаци, осим синдикалним организацијама и удружењима послодаваца, могу да користе и министарствима рада, запошљавања и социјалне политике, омладине и спорта, просвете, науке и технолошког развоја, Националној служби за запошљавање, Влади

АПВ, Покрајинском секретаријату за привреду, запошљавање и равноправност полова и другим секретаријатима, локалним самоуправама, социјално-економским саветима.

Славко Новаковић, Станко Крстин и Небојша Атанацковић

Истраживање је приказало и структуру запослености и незапослености младих у односу на реалне потребе тржишта рада, што би касније требало да утиче на предлоге за флексибилније образовне програме прилагођене потребама тржишта и на креирање нових програма запошљавања.

Небојша Атанацковић, председник Уније послодаваца Ср-

бије, истакао је да су сакупљени подаци драгоцени, јер јавности указују на проблеме младих приликом запошљавања. Такође, ти подаци су показали и на који начин је потребно усклади-

фикација младих људи, већ да се они током школовања усмеравају у одређеном, жељеном правцу – појаснио је функционалан однос система образовања и тржишта рада Атанацковић.

Забрињавајуће бројке

Према подацима једне анкете о радној снази у 2011. години, у периоду када је укупна стопа незапослености у Србији била 23 одсто, стопа незапослености младих између 15 и 19 година живота била је 62,2 одсто, оних између 20 и 24 године 48,8 посто, а младих између 25 и 29 година 35,6 процента.

ти образовни систем са потребама привреде.

– До сада није било довољно сарадње између просветних установа и привреде, тако да су често школовани млади људи за занимања која нису потребна а, с друге стране, привреда је оскудевала у неким кадровима који су данас, код нових технологија, потребни. Образовни систем треба да буде такав да више не буде преквали-

Станко Крстин, председник Уније послодаваца Војводине, навео је конкретан пример из своје фирме о неусклађености образовања и потреба привреде, где он као послодавац мора да уложи у додатно образовање једног младог стручњака око 10.000 евра на годишњем нивоу да би био оперативан и функционалан у свом послу.

Мирослав Мекеровић

СВРЉИГ

Кућа трећег доба

Сврљиг ће највероватније у овој години добити геронто центар за смештај старих и изнемоглих лица. Реч је о пројекту чији је иницијатор локална самоуправа и који је добио подршку многих институција.

Разлога за опремање оваквог објекта је много и леже у старосној структури становништва. Најновији попис говори да је од близу 15.000 становника 60 одсто старије од 60 година. У селима су углавном старачка домаћинства и њима је свакако потребна помоћ и нега. Тренутно је у геронто центрима у Дољевцу, Књажевцу и Нишу сме-

штено осамдесеторо људи са територије општине.

За будући геронто центар у Сврљигу планирана је адаптација зграде старог Дома здравља, а део павиљона користиће и особе са посебним потребама. Ова зграда није случајно одабрана јер се, поред тога што има неискоришћени простор, објекат налази у близини Црвеног крста где је народна кухиња, а ту је и Дом здравља. Главни носилац пројекта је Центар за социјални рад, али ће будућа кућа трећег доба функционисати као самостална установа. Пројекат ће бити остварен уз

Похвале вођењу социјалне политике

Државни секретари у Министарству рада и социјалне политике, Бранкица Јанковић и Драги Видојевић, и Бане Ранђеловић, члан градског већа у Нишу задужен за социјалну политику, 8. октобра су посетили Сврљиг. Они су обишли Центар за социјални рад, Црвени крст Сврљиг и планирани објекат за кућу трећег доба и похвално се изјаснили о вођењу социјалне политике у овој општини. Милија Милетић, председник општине, предао је државним секретарима текст иницијативе локалне самоуправе за изградњу геронто центра.

помоћ надлежних министарстава и донаторства хуманитарних и невладиних организација.

Иначе, поводом 1. октобра – Међународног дана старијих, Центар за социјални рад општине Сврљиг обезбедио је за 47 корисника социјалне помоћи, старијих од 65 година, новац за

куповину по два кубика огревног дрвета. Директорка Центра, Весна Недељковић, најстаријим суграђанима упутила је честитку за добро здравље и дуг живот. Црвени крст Сврљиг успешно реализује пројекат помоћи у кући.

С. Ђорђевић

ЗАМЕНИК ПРЕДСЕДНИКА САВЕЗА ПЕНЗИОНЕРА СРБИЈЕ У РАДНОЈ ПОСЕТИ НИШУ

Удружење за углед и поштовање

Слева: Синиша Васић, Мирољуб Станковић, Добросав Миленковић и Ђуро Перић

Заменик председника Савеза пензионера Србије, Ђуро Перић, био је крајем септембра у радној посети Удружењу пензионера града Ниша. Том приликом Перић је са својим домаћинима, Мирољубом Станковићем, председником, Добросавом Миленковићем, секретаром нишких пензионера, и са Синишом Васићем, директором филијале Фонда ПИО у Нишу, разговарао о

актуелном тренутку и стандарду најстаријих Нишлија.

Челни људи Удружења пензионера града Ниша информисали су Перића о активностима које ова социјално-хуманитарна организација спроводи да би живот старих лица текао што удобније.

Заменик председника Савеза пензионера Србије похвалио је рад нишких пензио-

нера и рекао да му је задовољство што је имао прилику да посети тако успешну организацију.

Ђуро Перић је затим обишао недавно адаптиране и модерно опремљене просторије удружења. Ови радови су финансирани из сопствених средстава, а извели су их чланови удружења добровољним ангажовањем.

С. Несторовић

ПЕРСПЕКТИВЕ ЗА РАЗВОЈ РУРАЛНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ

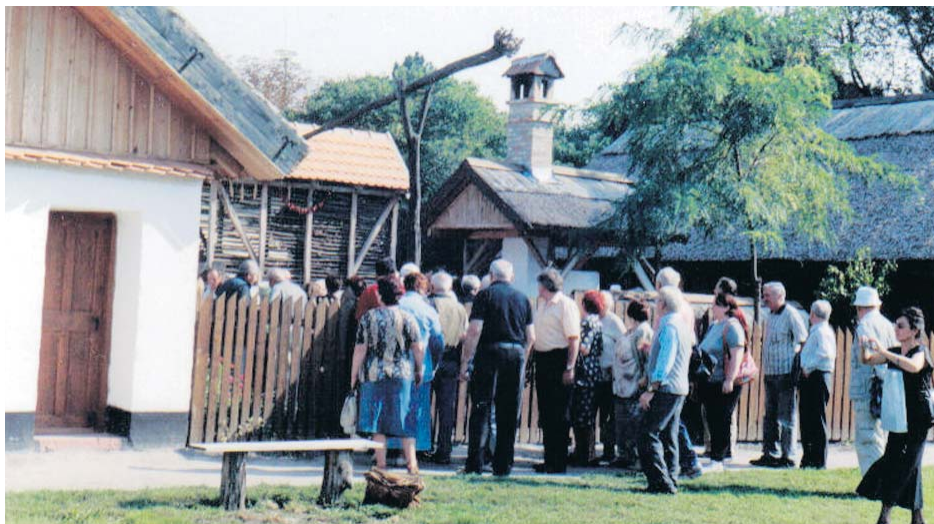
Селу вишеструка улога

Недавно је у Падеју, селу у општини Чока, одржан округли сто на коме је било речи о изазовима и перспективама за руралне заједнице у процесу приступања Србије Европској унији. Та тема је окупила представнике локалних самоуправа, јавних предузећа, агенција и институција овог северног региона.

Село треба да се нађе у више улога приликом остваривања овог пројекта, а рурална политика да фаворизује конкурентност, туризам, занатство и локалну инфраструктуру. При томе, пољопривредницима ваља омогућити сигурне приходе и бољи квалитет живота који би их задржао на селу, неке су од порука са овог скупа.

Скуп су организовали Центар за европске интеграције Београдске отворене школе и Владина канцеларија за европске интеграције.

С. Завишић

Етно куће, један од стожера за остваривање бројних садржаја у селима

Афирмација активизма

Геронтолошки центар Београда је и ове године, од 25. до 28. септембра, организовао Фестивал стваралаштва старијих „Златно доба”. Био је то јубиларни, десети фестивал, који је уприличен под слоганом „Придружите се – сад је време”.

Фестивал је обележио богат програм који се одвијао у осам целина: међугенерациска радионица стваралаштва „АреАрт”, у којој су учествовали ученици ОШ „Раде Кончар” и чланови Пензионерског аматерског културно-уметничког друштва геронтолошких београдских клубова; додела награда за најбоље радове на конкурс, „Златни стих”; сликарска колонија „Све боје Београда” на Ади Циганлији; изложба колажних слика „Ритам даривања”; заједнички концерт културно-уметничких група сениора из Суботице, Новог Сарајева и Београда; концерт лауреата награда за животно дело. У оквиру фестивала изве-

Радомир Мићуновић (у средини)

дена је и представа „Играјући жртву”, драмске секције геронтолошких клубова „Палилула” и „Чукарица” и Стационара за старе у Дилској. Новина је да су установљене још две награде: „Златно признање” – за активисту ствараоца године из редова геронтолошких институција Ср-

бије, и „Златна реч” – за хумано новинарство у служби позитивног односа према старијим особама.

Гостовањем групе певача „Златна јесен” из Центра за здраву старење из Новог Сарајева, фестивал је од ове године добио и међународни карактер.

Награда „Златни стих” припала је Мили Гојков, а награђен је и најстарији учесник овог поетског конкурса, Душан Маљевић. „Златно признање” припало је Марији Вребалов.

У оквиру Фестивала традиционално су уручене повеље за животно стваралаштво које су припале књижевнику и публицисти Радомиру Мићуновићу и џез певачици Бети Ђорђевић. Признање „Златна реч” добила је новинарка Информативног програма РТС-а, Сузана Дука.

Покровитељ фестивал био је град Београд, а организатори су и овог пута успели да остваре програмски циљ: манифестацију, афирмацију, промоцију и активацију аматерског стваралаштва, партиципативно стваралаштво старијих, негованање и преношење нематеријалне културне баштине, као и културну интеграцију и размену између региона и земаља.

Ј. Оцић

ИЗВРШНИ ОДБОР САВЕЗА ПЕНЗИОНЕРА ВОЈВОДИНЕ

Проширење чланства

На недавно одржаној седници Извршног одбора Савеза пензионера Војводине у чланство Савеза примљено је Удружења пензионера ПТТ саобраћаја „Нови Сад”, уз подсећање да је СПВ отворен и према другим пензионерским гранским организацијама, са којима и иначе постоји добра сарадња.

На седници се разговарало о социјалном положају корисника пензија, о кретању пензија у протеклом периоду и о изменама Закона о пензијском и инвалидском осигурању. Истакнуто је да је видљив пад реалне вредности пензија и да је социјални положај пензионера лошији.

На седници је донета и одлука о расподели средстава по финансијском плану Савеза за 2012. годину.

Милан Ненадић, председник Савеза пензионера Војводине, говорио је о колективном осигурању пензионера од последица несрећног случаја – незгоде и о колективном осигурању „Помоћ у кући” и „Кућна помоћ и нега”, и објаснио значај ових програма осигурања за безбедност и помоћ осигураним члановима Савеза.

– Тренутно је осигурано око 30 одсто наших пензионера, па апелујем на вас да у својим срединама пренесете информацију о овом виду осигурања које је од интереса за све нас – истакао је Ненадић.

Д. Кораћ

СВРЉИГ

Римски град у Нишевцу

Екипа стручњака Балканолошког института САНУ завршила је овогодишње испитивање локалитета у општини Сврљиг. Ископавања су обављена на потесу села Нишевца, дуж пруге Ниш – Зајечар где је пре пет година откривено налазиште предмета из античког доба, из другог века.

На старту су се указали занимљиви детаљи попут инсталација за загревање просторија и нађени су први примерци металног новца из тог времена. Стручњаци верују да је на локалитету „Калница” на 4-5 хектара био римски град, о чему сведочи кућа, претпоставља се, неког римског великодостојника који је могао себи да приушти систем загревања просторија кроз подове и зидове, што до сада у српској археологији није откривено. Даља испитивања показала су да је крајем првог и почетком дру-

гог века настао Тимакум мајус, једна од две најзначајније станице на римском путу од Наисуса према Дунаву, каже др Владимир Петровић, са Балканолошког института САНУ.

Тим археолога ове године је добио и подршку двоје студената докторских студија из Бордоа.

У припреми је монографија „Сврљиг у праисторији, антици и средњем веку” на српском и француском језику, а планира се и поставка у Завичајном музеју у Сврљигу.

С. Ђорђевић

Један ручак (не)обичан

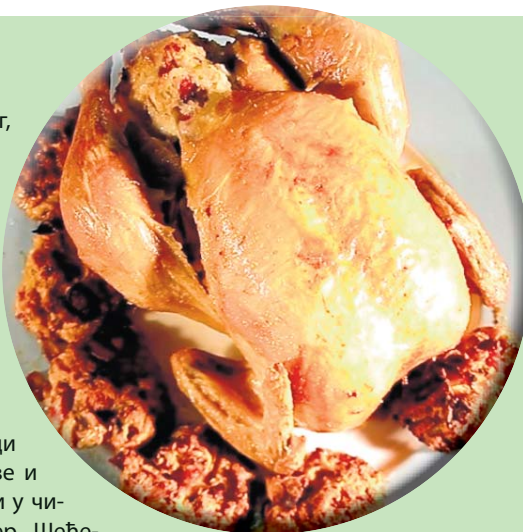
Пуњено пиле

Време припреме: око два сата

Састојци: пиле тешко око 1,5 кг, 2 парадајза, 1 свежа паприка, ве-за младог лука, 2-3 гранчице коријандера са лишћем, 150 гр кукуруза шећерца из конзерве, 2 кашике презли, јаје, 2 кашике путера, сок од четвртине лимуна, со, бели бибер.

Начин припреме: пиле добро опрати, осушити, посолити и побиберити. Паприку и парадајз опрати и исећи на коцкице, млади лук очистити и исећи на колутове и бели и зелени део, па све ставити у чинију. Додати исецкани коријандер. Шећерац исцедити и ставити у масу, па додати још јаје, презле, со и бибер. Све заједно измешати у компактну масу и тиме пунити пиле. Затворити отвор чачкалицом или концем да маса не испада. Посуду за печење намазати путером, ставити пиле и премазати га остатком путера и лимуним соком. Пећи у рерни загрејаној на 200°C око сат времена, уз повремено премазивање масноћом од печења и окретање, да добије лепу румену боју.

Напомена: кукуруз шећерац се може употребити и замрзнут, само га треба кратко пробарити. Остатак поступка је исти.

Шах торта

Време припреме: два сата

Састојци: 14 јаја, 350 гр шећера, 300 гр брашна, 250 гр маргарина, 150 гр чоколаде, пола литра млека, 2 ванил шећера, 2 прашка за пециво, 2 кашике какаа, лимун.

Начин припреме. Жута кора: умутити пет жуманаца, додати 125 гр шећера, кору лимуна, па мутећи додати 125 гр брашна и прашак за пециво. Посебно умутити пет беланаца и лагано мутећи додати у смесу. Сипати у подмазан плекс правоугаоног облика. Пећи у рерни загрејаној на 180-200°C око 30 минута. Охлађену кору исећи на траке једнаке ширине.

Црна кора: умутити пет жуманаца, додати 125 гр шећера, 125 гр брашна, прашак за пециво и какао. Беланца посебно умутити и лагано додати. Пећи у загрејаној рерни у правоугаоној тепсији на 180-200°C око 30 минута. Охлађену кору исећи на траке једнаке ширине.

Фил: умутити четири јаја са 100 гр шећера, два ванил шећера, додати шест кашика брашна. Масу разредити са мало млека. Ставити пола литра млека да прокува. У млеко сипати умућена јаја па додати чоколаду. На тихој ватри мешати док се не згусне. У охлађен фил додати умућен маргарин. Све умутити у компактну масу.

На тацини филем спајати траке, тако што се наизменично ређају жута, па црна трака. Горњи ред иде обрнуто, црна па жута трака, тако да изгледа као шаховска табла. Одозго танко нафиловати, па ставити умућени шлаг.

Напомена: ова торта може бити и округлог облика, тако што се печена кора пресече водоравно на два дела. Један део остаје цео а од другог дела се исецају кругови. На целу кору се стави фил, па се ређа жути, па црни круг, а између се филује. Одозго се стави опет цела кора, па шлаг.

Припремила:

Софија Доминиковић

Карфиол и броколи са шампињонима

Време припреме: 40 минута

Састојци: мања главица карфиола, 500 гр броколија, 400 гр шампињона, 2-3 главице лука, 4 парадајза, пола литра супе од поврћа, 2 кашике очишћеног сунцокрета, уље, со, бибер.

Начин припреме: црни лук ситно исецкати и пропржити на мало уља, шампињоне пресећи на пола па додати луку. Заједно пржити неколико минута. Карфиол и броколи опрати и исећи на цветове, додати шампињонима. Парадајз опрати и

исећи на коцке, па додати маси. Све подлити супом и кувати око 25 минута. Готово посути прженим семенкама сунцокрета.

ЈЕСЕЊИ РАДОВИ У БАШТИ

Јесен је стигла. У баштама и на балконима треба обавити припремне радове око цвећа пред зиму.

Руже – ако су у лејама, оплевите их од корова. Оне које жбунасто расту треба скратити и тиме их заштитити од ветра и снега. И руже пењачице и пузавице такође треба скратити и додатно их причврстити. Корен

биљке прекрити још једним слојем земље што ће их заштитити од смрзавања.

Трајнице – биљке које живе неколико година. Ту спадају љиљани, хризантеме, перунике.

Биљке треба очистити од старих листова и стабљика. Корење извадити и са старом земљом ставити у

заштитени простор. Оне које су прерасле треба разделити.

Луковице – идеално је време за садњу зумбула, лала и нарциса. Саде са на двоструко већој дубини него што је њихова величина. У земљу обавезно треба ставити слој шљунка ради дренаже. Једино им смета сувишна влага од које их треба заштитити.

РАЧУНАЈТЕ НА РАЧУНАРЕ

Word 2010

Microsoft Word 2010 је програм за обраду текста и у њему врло једноставно можемо куцати дописе, меморандуме, фактуре,

дипломске радове, пословна писма итд. У ворду можемо чувати документе, мењати им садржај, брисати их и слично.

Улаз у програм Word и излаз из њега

Да бисмо ушли у **Word**, прво морамо да стартујемо оперативни систем **Windows**. Затим клинемо мишем на дугме **Старт** у доњем левом углу екрана и у менију бирамо опцију **All Programs** и подопцију **Microsoft Office**, па клинемо на **Microsoft Word 2010**. На екрану ће се појавити празна страница за обраду текста **Document1**. Из ворда излазимо када курсор миша доведемо у горњи угао прозора, па клинемо левим

тастером на икону **X** или комбинацијом тастера на тастатури **Alt + F4**.

Врло често је икона за **Word** извучена као **Shortcut**, тако да је видимо на десктопу чим уђемо у **Windows**. Два пута клинемо левим тастером на њу и у програму смо.

Извлачење иконице Word-a на десктоп

Икону за **Word 2010** као **Shortcut** извлачимо на десктоп следећим поступком:

1. клинемо на **Старт**;

2. клинемо на **All Programs**;
3. изаберемо **Microsoft Office**;
4. курсор миша доведемо на **Microsoft Word 2010**;
5. притиснемо и држимо десни тастер миша, па повучемо програм **Microsoft Word 2010** на десктоп;
6. пустимо десни тастер миша;
7. појавиће се прозор у коме бирамо опцију **Create shortcut here**.

На екрану ће се појавити икона за **Word 2010** извучена као **Shortcut**.

Основни изглед прозора MS Word 2010

На врху прозора је насловна линија на чијој средини пише **Document1**. Са леве стране на-

палета са иконицама – командама које извршавају одређени задатак. Можемо додавати нове иконице ако су нам потребне нове команде за сваки доку-

на њега као што су: **Line Number**, **Section**, **Column** итд. Такође, коришћењем десног тастера миша са статус бара можемо искључити било коју од приказаних опција тако што је отчекорирамо.

На десној страни прозора налази се **Scroll bar** (вертикални клизач) којим прелиставамо странице у документу тако што кли-

1. клинемо мишем на стрелицу на горе или на доле и померамо по један ред у изабраном смеру;

2. када курсор миша доведемо на клизач (изгледа као квадратих) и држимо леви тастер, брзо се померамо до жељеног места у тексту;

3. клинемо мишем изнад или испод клизача и померамо један екран горе или доле;

4. клинемо на двоструке стрелице и померамо се на **Previous Page** – почетак претходне или **Next Page** – почетак следеће странице;

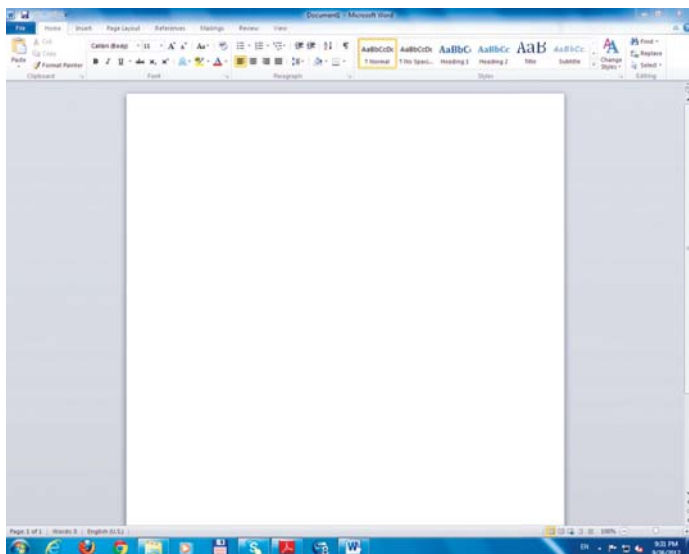
5. клинемо на **Select Browse Object** (изгледа као кружић између двоструких стрелица) и бирамо на који начин ћемо се кретати кроз текст (по насловима, графици, табелама, страницама, одељцима, коментарима итд.);

6. клинемо на **View Ruler** да бисмо укључили или искључили лењир изнад екранске странице;

7. уколико имамо миша са точкићем, вртимо точић напред или назад када желимо да листамо страницу горе или доле. Ако притиснемо точић, на екрану ће се појавити црне стрелице; овде је довољно кретати се стрелицом курсора у жељеном смеру и текст ће је пратити.

У доњем делу екрана налази се хоризонтални клизач којим померамо текст лево или десно уколико је страница зумирана.

Предраг Јовановић
Наставиће се

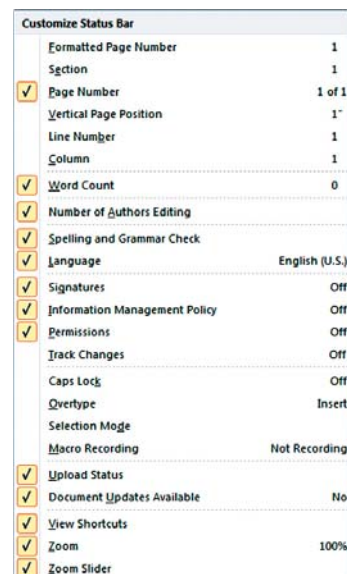
лази се икона која представља програм **Word**, а поред је **Office Menu** – основни тулбар (трака са алаткама) који се састоји из икона: **Save**, **Undo** и **Repeat**. Овај тулбар, као основни, увек остаје на екрану без обзира на то коју смо опцију покренули. Када клинемо на неку икону, она се углавном отвара у оквиру посебног прозора и у њој се налазе команде за рад у документу.

Даље испод основног тулбара налази се тулбар са опцијама: **File**, **Home**, **Insert**, **Page Layout**, **References**, **Mailings**, **Review** и **View**. Кликом на било коју од ових опција појавиће се

мент понаособ. Испод палета са иконицама налази се радна површина – страница А4 формата у коју уносимо текст.

На дну овог прозора је **Status Bar**, статусна линија која нам показује тренутну позицију у документу (**Page 1 of 1** – страница на којој смо/укупан број страница, **Words** – број речи и **Language** – језик по коме је подешена тастатура), а са десне стране видимо разне стилове приказа документа, као и клизач којим подешавамо зумирање документа.

Када десним тастером миша клинемо на **Status Bar**, појавиће се опције које можемо додати

немо на његову горњу или доњу стрелицу левим тастером миша.

Кретање кроз текст помоћу миша

Миш је најједноставније и најбрже решење за кретање кроз документ. Са десне стране екрана налази се вертикални клизач (**Scroll bar**) који има стрелице које, у зависности од избора, померају текст у жељеном правцу:

ШЕСТИ ФЕСТИВАЛ СТВАРАЛАШТВА СТАРИХ У КРАГУЈЕВЦУ

Стварати срцем

У Крагујевцу је завршен шести Фестивал стваралаштва старих „Стварам срцем“, који је ове године трајао од 1. до 7. октобра и окупио више од две хиљаде учесника. Они су, поред испољавања креативних способности, имали и прилику за активно дружење.

Шести Фестивал стваралаштва старих створен је у клубу „Дуга“ Црвеног крста Крагујевца трибином под називом „Активно старење и солидарност међу генерацијама“, и хуманитарним балом у просторијама Градског удружења пензионера, на коме је прикупљено више од 150 књига намењених библиотеци Дневног центра за старе Геронтолошког центра у Крагујевцу.

У овом дневном центру за стара лица одржана је арт радионица, која је поред корисника услуга центра, окупила и чланове свих градских удружења пензионера и штићенике крагујевачког Завода за збрињавање одраслих „Мале пчелице“. У арт радионици настали су украсни предмети који су припали победницима завршне вечери шестог Фестивала стваралаштва старих. Геронтолошки центар

угостио је и изложбу уља на платну „Опус 1“, сликара Мирка Русића.

Фестивал стваралаштва старих улепшан је изложбом цртежа пристиглих на конкурс под називом „Најлепши догађај са мојом баком и деком“, које су

послала деца из пет крагујевачких основних школа.

У Заводу за збрињавање одраслих „Мале пчелице“ приређено је поетско вече под називом „Песма је љубав“, на коме су се представили крагујевачки песници и уметници.

Превентивни центар Дома здравља Крагујевац и Удруже-

ње грађана „Стабло“ организовали су две трибине намењене старијима, на којима су присутни могли да постављају питања лекарима Дома здравља. За најстарије Крагујевчане у просторијама Превентивног центра организована је и трибина о

чу и со, као изненађење, госте је чекала возња фијакерима и двоколицама кроз Кутлово, живописно шумадијско село у подножју Рудника.

Гостовањем у Кутлову, Фестивал „Стварам срцем“ наставио је традицију наступа на сеоским прелима, враћајући из заборава старе обичаје у Шумадији. На „Шумадијском прелу“, поред домаћина, наступили су и чланови културно-уметничких друштава „Лепеница“ из Крагујевца и „Студењак“ из села Ресник. Уз групе певача изворних народних песама наступио је и хор завода „Мале пчелице“, а цео програм је пропратила изложба ручних радова са етно мотивима.

Шести фестивал стваралаштва старих „Стварам срцем“ завршен је у ресторани „Италија“ Црвеног крста Крагујевца избором најбољег сланог пецива и колача „По бакином рецепту“.

Организатори овогодишњег Фестивала стваралаштва старих били су град Крагујевац, крагујевачко Удружење грађана за социјални развој „Стабло“ и Градско удружење пензионера Крагујевца.

Милош Сантрач

У БЕОГРАДСКОЈ ОПШТИНИ ЗВЕЗДАРА ОДНЕДАВНО ЈЕДИНСТВЕНА УСЛУГА

Кухиња на точковима

Бројне невладине организације и удружења већ дуго упозоравају да је неопходна промена правних оквира и односа друштвене заједнице према младим особама са сметњама у развоју како би се олакшало њихово запошљавање и оспособљавање за самосталан живот. У том контексту охрабрујуће делују сви покушаји проналажења могућности да ти млади људи буду ангажовани на неком послу. Тако је „Наша кућа“, удружење за подршку особама са менталним инвалидитетом, у сарадњи са надлежнима из београдске општине Звездара, одлучила да направи амбијент који ће омогућити да се млади са инвалидитетом за после на производњи папирних кеса и створи „Кухињу на точковима“. Тај пример добре праксе омогућава да се ови млади људи осећају корисним помажући другој категорији људи којима је помоћ такође потребна. Они, наиме, обезбеђују достављање хране старијим особама.

– Ово је услуга јединствена по томе што је реализују особе са интелектуалним тешкоћама, уз подршку радних тренера, а намењена је појединцима из друге рањиве групе, а то су стари, тешко покретни и болесни људи. Ова услуга позитивно утиче на став заједнице о особама са инвалидитетом и њиховим могућностима – каже Радмила Урошевић, помоћник шефа Одељења за друштвене делатности општине Звездара.

Саговорница „Гласа осигураника“ каже да је четворо младих из „Наше куће“ ангажовано на реализацији ове услуге, а да се број корисника „Кухиње на точковима“ повећава, док се број оброка креће од 15 до 20 дневно.

– Корисници добијају веома квалитетне и разноврсне оброке и свакога дана могу да бирају једно од три јела и четири прилога, супу или чорбу, сезонске салате, а могу да наруче и колаче. Цена комплетног obroka, без колача, са доставом, кошта 320 динара – каже Радми-

ла Урошевић. У достави хране, куцању рачуна на тач скрин каси учествују управо млади са инвалидитетом, додаје наша саговорница. Уз помоћ радних тренера они производе и папирне кесе које се продају продавницама здраве хране.

Аница Спасов, представница удружења „Наша кућа“, примећује да су се ти млади људи после првих зарађених плата променили, да су почели да штеде, планирају будућност.

– Променио се њихов однос према стварности. Одједном они сада некоме могу да помогну доносећи им оброк на кућну адресу путем „кухиње на точковима“ – каже Аница Спасов, и додаје да се планира отварање једног ширег центра за припрему 200 obroka дневно на простору који им је обезбедила општина Звездара. Прошириће и производни асортиман на картонску амбалажу, а самим тим ће се упослити и већи број младих људи са инвалидитетом.

Љ. Миленковић

У свету постоји 1,02 милијарде потхрањених особа, што је највећи број гладних људи од 1970. године. Ова цифра није само последица слабих приноса хране, већ и глобалне економске кризе чији су резултат високе цене производа, ниска примања и повећање незапослености. Чак су и основне животне намирнице тешко доступне великом броју сиромашних. До 2050. године биће потребно нахранити више од девет милијарди људи на свету, а стручњаци се слажу да ће та додатна количина хране моћи да се обезбеди удруживањем малих земљорадника.

свету и јачање солидарности у борби против глади, неухрањености и сиромаштва.

У Србији је, поред обележавања Светског дана хране, читав месец октобар посвећен правилној исхрани, а ту кампању од 2001. године реализују заводи за јавно здравље, под покровитељством Министарства здравља Републике Србије. Подршку кампањи пружају здравствене и образовно-васпитне установе, медији, као и друштвено-хуманитарне, спортско-рекреативне, културне и друге организације и удружења, а циљ активности које се у оквиру ње реализују су информисање и сти-

2,3 одсто. Код деце и омладине узраста од 7 до 19 година забележен је пораст броја гојазних у односу на резултате претходног истраживања спроведеног 2000. године.

Када је реч о заступљености појединих намирница у исхрани, резултати из 2006. су показали да је више од половине становника (57,2 одсто) користило бели хлеб, а само 14,8 одсто црни, ражани и сличне врсте хлеба, рибу је мање од једном недељно јело 48,7 одсто одраслих, док је свеже поврће свакодневно конзумирало око 55 одсто, а воће 44 одсто становника.

СВЕТСКИ ДАН ХРАНЕ

Удруживање – кључ за прехрану света

ка. Управо је то тема овогодишњег Светског дана хране, 16. октобра – „Пољопривредне задруге: кључ како прехранити свет” – која истиче улогу удруживања људи у задруге у циљу унапређења безбедности хране и искорењивања глади на светском нивоу. Предности удруживања су разне, а истраживања показују и да мали пољопривредници који послују сами често не остварују корист када цене хране порасту, док они који послују удружени у јаким организацијама произвођача и задругама могу боље да искористе прилике на тржишту.

Светски дан хране је установила Организација за храну и пољопривреду Уједињених нација (ФАО) 1979. године и од тада се обележава сваке године широм света, а за циљ има повећање свести јавности о проблему хране у

цање знања, и формирање исправних ставова и понашања у вези са здрављем и правилним навикама у исхрани најшире популације, а посебно деце и младих.

Како показују истраживања, погрешне навике у исхрани заступљене су међу свим категоријама становника Србије, што је значајан фактор ризика за оболевање и умирање од масовних незаразних болести, а у нашој средини највише су заступљене болести срца и крвних судова, као и малигне болести.

У нашој земљи већи проблем од неухрањености представља гојазност у свим узрастима, која је последица неправилне исхране. Истраживање здравља становника Републике Србије из 2006. године показало је да сваки други становник (54,5 одсто) има прекомерну телесну масу, док је потхрањених било

Поред неправилне исхране, на гојазност утиче и недовољна физичка активност, како одраслих, тако и деце. Већина одраслих слободно време проводи неактивно, док и посао често подразумева осмочасовно седење, а резултати показују да и све више деце и младих слободно време проводи без физичке активности.

Шта ће показати наредно истраживање, које би требало да буде реализовано ове године, остаје да видимо. Резултати досадашњих испитивања, као и податак да сваки пети одрасли становник Србије при избору начина исхране никад није размишљао о здрављу, говоре у прилог кампањама које имају за циљ подизање свести становништва о важности здраве исхране и здравог начина живота.

В. Кадиф

ПЕЋИНЦИ

Пољопривредницима и селу у част

Дан пољопривреде и села, 29. септембар, обележен је први пут и у општини Пећинци, у хотелу „Европа” у Шимановцима.

Ову светковину посвећену произвођачима хране организовало је Удружење села Србије „Завичај” Скуп је поздравио председник општине Пећинци, Сава Чојчић, и обећао да ће се пољопривредницима поклонити дужна пажња јер нас они хлебом хране.

Уз богат културно-уметнички програм, 87 пољопривредника из 15 насеља пећиначке општине је награђено и добило је призна-

ња. Награду су добили: кланица „Ђурђевић”, земљорадничке задруге Прхово и Шимановци, Му-

зеј хлеба „Јеремија” из Пећинаца, фудбалски клубови „Доњи Срем” из Пећинаца (за улазак у супер-

лигу Србије и 85 година постојања) и „Хајдук” из Шимановаца (80 година постојања).

Удружења жена из Пећинаца „Сремица”, „Шимановчанке” из Шимановаца, „Веселице” из Деча и „Мајка Ангелина” из Купинова такође су добила признања, јер су старинским колачима почастиле све пољопривреднице и упрличиле етнопоставке на својим штандовима.

У програму су учествовале и гошће из Петровца на Млави – удружење жена „Љубичица”.

У. Ж. С.

ЖИВОТ У БРЗОЈ ТРАЦИ

Ко плати више, чека мање

На местима великих гужви у Америци, приоритетни редови омогућавају лакшу проходност, али и укидају грађанску једнакост

Стигли сте до наплатне рампе. Колона километарска, а вама се страшно жури. Не смете ни да помислите колико бисте чекали да није једног прилаза, мало по страни, без икакве гужве. Одвозите се тамо, све завршавате за трен ока и настављате пут задовољни што сте избегли застој.

Додуше, нисте прошли јефтино. Свака привилегија кошта, па и ова, али за вас је уштеда у времену вреднија од утрошеног новца за такозвани приоритетни пролаз.

Лако је претпоставити да ово није опис неке замишљене ситуације код Бубањ потока, али јесте реалност на америчким путевима. И не само на друмовима, већ и у многим другим ситуацијама у којима се, појединим практичним решењима, покушава решити проблем несносних гужви. Неки су то већ цинично назвали рангирањем грађана по платежним способностима, што је унеколико и тачно, али чињеница је да се тиме делимично олакшава живот онима који хоће или могу да плате више за поједине услуге.

Тако је и на великим аеродромима, на пунктовима за чекирање или приликом бординга (неке компаније увеле су редослед према висини износа за карту, од најскупљих надоле), а поготово у забавним парковима, попут Дизниленда и сличних јако популарних и посећених места, где ни

најбоље замишљена организација не резултира осетнијим скраћивањем времена тискања на улазу. Осим уколико нисте спремни да за улазницу платите двоструко или троструко више од уобичајене цене и тако себи изборите ВИП статус, макар у тој једној прилици.

У том случају, опремљени специјалном наруквицом са електронском идентификацијом која вам је дата уз скупу карту, уместо да се премештате с ноге на ногу чекајући, седите у хладовини уз пиће и сендвиче, или идете у базен док вас не позову, илуструје примером из аквапарка у Атланти извештач Би-Би-Сијевог Светског сервиса.

Новинар Бенџамин Вокер при том примећује да је уз све погодности које се нуде једној категорији муштерија, овим доведен у питање принцип једнакости и равноправности који је одувек одликовао америчке редове са такозваном змијом (један ред за све, а први у реду иде на први слободан пункт), као најједноставнијим и најфикаснијим видом организовања већег броја људи у врсту пред неким шалтером или улазом.

Ефикасност „змије“ је у томе што оличава суштинску истину око које се сви слажемо – да је логично и праведно да онај ко најдуже чека буде први услужен. То је принцип фер-плеја, објашњава

амерички научник и експерт за питања и психологију редова Ришард Ларсон, са чувеног МИТ-а (Масачусетски технолошки институт).

Истовремено, професор Ларсон наводи да додатно плаћање да бисте били услужени боље или брже, није искључиво амерички изум и да у многим ситуацијама у животу приоритетни редови настају сасвим спонтано. Као на пример, када у самозуслугу пропустите испред себе неког са једном или две стварчице у корпи, док су ваша колича до врха напуњена.

Такође, у већини хипермаркета (и код нас) уведене су брзе касе за купце са највише пет или десет артикала, упркос мишљењу стручњака за тржиште да су тиме кажњене управо најбоље муштерије, јер су додатно осуђене на најдуже чекање.

И због тога је, сматра се, „змија“ најдемократскији вид чекања. Нема нервозе и фрустрације, нити вечите дилеме око тога у који ред стати и онда неизбежног кајања што смо изабрали погрешну страну јер су неки који су дошли после нас, пред другу касу, раније обавили посао.

Занимљиво је, забележио је летос „Њујорк тајмс“, да муштерије увек као критеријум избора узимају дужину реда, уместо брзину померања у њему, а највећи гнев по правилу изазивају они који безобзирно ускачу или „падобранци“, како их ми овде зовемо.

Истовремено, интересантан је и феномен „когнитивне асиметрије“, што преведено значи да се увек више нервирамо због оних који у суседном реду одмичу брже, него што на исти начин можемо да имамо сатисфакцију у односу на оне који иду спорије. Али све су то нијансе истог проблема, а са отвореном могућношћу куповања предности, дилема је фактички укинута. Испред нас је онај ко је платио више и тачка.

У многим коментарима на интернету приоритетни редови названи су легализованом корупцијом, али како год, њих ће убудуће свакако бити све више, због оних и за оне којима је време новац. Колико чекање кошта појединце или државу? Одговор може само да се наслути кроз податак да Американци годишње, у просеку, проведу у редовима више од 30 милијарди сати.

А о нашим редовима можемо само ми да говоримо, мислимо и сећамо их се. Од редова за уље, кафу, шећер, гориво, осамдесетих, па за све живо деведесетих (и без помињања Дафине и Језде), па за визе, под санкцијама, па касније за биометријске пасоше кад су визе укинуте, да бисмо ове године искусили хаос звани бус плус. Листа је бизарна и бесконачна. Поврх свега, јесенас, поново смо дочекали да чекамо да купимо уље. Као да се круг затвара. Чудно да се код нас нико није досетио да уведе приоритетне редове. Уколико већ не постоје, али се не зову тако, нити се зна за њих.

Д. Драгић

ЗАОШТРАВАЊЕ ДУЖНИЧКЕ КРИЗЕ У ЕВРОПИ

Нови потреси у епицентру

Грчки пензионери најактивнији у „покрету отпора“ оштрим мерама штедње које земљи намеће ЕУ на челу са Немачком

Грчки пензионери су поново изашли „на барикаде“, чим је почетком октобра саопштена помало изненађујућа вест да ће у Атину, на позив премијера Антониса Самараса, у кратку посету доћи лично коју сматрају главним узрочником свих својих невоља: немачка канцеларка Ангела Меркел.

Али премда је ово главни, то није био и једини разлог за демонстрације. Последњег дана септембра влада у Атину је обелоданила нацрт буџета за 2013, у коме су и мере које ће додатно погодити плате и пензије оних који су на платном списку државе. Тај трошковник владе, као и неколико претходних, треба да добије оверу „тројке“ – Европске уније, Међународног монетарног фонда и Европске централне банке – да би после тога уследио нови пакет новчане помоћи.

Грчка се тиме вратила у епицентар дужнике кризе у евро зони, коју чини 17 земаља чије

у националне валуте замењене заједничком европском, евром. Мада, тачније би било констатовати да из епицентра никад није ни излазила.

Грчка је овим потврдила и свој статус јединственог феномена савременог света: земља која је дуго остављала утисак срећеног и просперитетног места на Медитерану, места на којем се срећу традиција и модерно и где је најбоље отићи на летовање – већ пет година је у рецесији.

Рецесија, која је прво била само одјек велике светске финансијске и економске кризе, накнадно је, међутим, открила дубоку рупу у националним финансијама. Уследио је споља, махом од Немачке, диктиран програм санације и стезања каиша, из године у годину све оштрији.

Резултат је тај да је протеклих година Грчка била у у зачараној спирали рецесије и пораста задужености. Последнице су страшне: око пола милиона људи је изгубило посао, углавном они који су дотле удобно живели као заштићени државни службеници. Бруто национални производ је опао за петину, незапосленост је достигла 21 одсто (а 48 одсто међу младима), за четвртину је у последње три године порастао број бескућни-

ка, а малтене сваки трећи Грк је на ивици сиромаштва... У драматичном порасту је број самоубистава, у чему је Грчка некад била на европском зачељу.

Што се тиче свуда већ најугроженијег слоја, пензионера, после неколико реформи које су, истина, елиминисале аномалије једног са могућностима земље заиста неусклађеног система – у пензију се могло већ са 50 година, бенефицирани стаж су имале чак и фризерке и слично – на реду су нова кресања, која додатно срознавају већ знатно умањен животни стандард најстарије популације (пензије су у последње три године умањене за 32 одсто).

– Моја пензија је већ смањена за трећину и сад хоће да ми узму још – завапио је пред камером једне стране ТВ мреже Ставрос Фотакис, пензионисани наставник природних наука, коментаришући предлог новог буџета и најављено смањивање државних плата и пензија за нових 4,7 милијарди евра.

Протестни марш пензионера 8. октобра није могао да прође поред немачке амбасе, како су организатори првобитно предвидели, јер их је у томе спречила за овакве прилике добро опремљена полиција, са већ довољно искуства из протеклих окршаја који су у Атину

почели још 2008. На широкој атинској авенији која повезује парламент, седиште владе и премијерову резиденцију, подигнуте су барикаде које су овога пута одбрањене.

За око 6.000 полицајаца била је то само показна вежба пред долазак у експресну, шестосатну посету немачке канцеларке, чије су лутке и новинске карикатуре на којима је нацртана у нацистичкој униформи показивале колико је добродошла.

Према предлогу новог буџета пензије ће бити смањене за нових 10 одсто, што је, кад се узму у обзир и ранија снижења, оцењено као досад најдрастичнији удар на државни пензијски систем једне развијене земље.

Грке тиме као да је стигла клетва „дабогда имао па немао“, јер је, пре него што је криза показала своје зубе, тамошњи пензијски систем био један од најдорежљивијих: односно је 14 одсто бруто националног производа, што је била једна од највиших стопа на свету.

Било па се приповеда. Већ од идуће године граница за пензионисање биће померена на 67 година са, претходном реформом установљених, 65... Несумњиво дубок реформски рез у плитак цеп Грка.

М. Бекин

У БОЖЕТИЋИМА САБОР ТРАДИЦИОНАЛНОГ ПЕВАЊА ИЗВИКА

Победници: Драга Милићевић и Томка Пауновић

Драга Милићевић и Томка Пауновић најбољи су певачи извика у златарском крају. Њих две су освојиле прво место на такмичењу у изворном певању карактеристичном за Стари Влаха, које је у организацији Друштва љубитеља традиционалног певања извика одржано у селу Божетићи код Нове Вароши. На такмичењу извођача песама које се певају на предвајање и у дуету учествовало је осам мущких и једна женска певачка група. Према оцени стручног жирија састављеног од етномузиколога, друго место припало је прошлогодишњим победницима Милољубу Шаковићу и

Песму чувају од заборава

Миловоју Илићу, а треће Мирољубу Ракетићу и Драгану Милошевићу.

Право освежење Другог сабора традиционалног певања извика били су чланови два певачка дуета из Негбине, на падинама Муртенице – основци Боривоје Илић и Вељко Симеуновић, и њихове комшије Марко

и Милош Недић, који још нису стасали за школу. У селима и на планинама југозападне Србије, где се некада у најранијем детињству учило певању извика, последњих година све је мање младих који желе да науче један од најстаријих облика народног оглашавања на сеоским светковинама, при пољским радовима и у чобанлуку. Због тога је први јавни наступ два најмлађа певачка дуета у ревијалном делу Сабора бројна публика поздравила великим аплаузом.

– Дечаца из Негбине, а и други дуети, наше су наде за очување старинског начина певања.

Зато окупљамо и мотивишемо младе да негују наше традиционалне вредности. Улажемо напоре да их охрабriamo да се ослободе стида и треме и свуда запевају извика, пуним гласом у свим приликама, као некада. Проређују се певачи, изворне песме потискује шунд, па скупљамо и стихове у покушају да их сачувамо за потомство – каже др Радојица Перишић, интерниста, председник Друштва љубитеља традиционалног певања извика.

Због тога ће ускоро група етномузиколога, у сарадњи са члановима овог друштва љубитеља традиционалног певања, започети истраживање у селима нововарошког краја да би направили нотне и тонске записе песама које полако падају у заборава. Стихови који се певају извика писани су у десетерцу и осмерцу, а песме говоре о чарима и тешкоћама живота у

Нада: чланови два најмлађа певачка дуета

планинским врлетима Старог Влаха.

– Песма је увек јака и племенита и за њу су потребна два извођача од којих један води песму и „предваја“, а други га прати. Битно је да се гласови приближе, да песма има добар одјек и да ју је лепо слушати, а све је то могуће постићи једино ако се пева искрено, из дубине душе. Научио сам да певам када сам имао четири године и увек када ми срце пева, ја морам да пустим глас и да му песмом удовољим – каже певач Милољуб Шаковић, члан другопласираног дуета на овогодишњем Сабору.

Ж. Дулановић

ШАПЧАНИН МИЛАН ВАСИЋ СРЕЋНО СПОЈИО ЉУБАВ И ПОСАО

Живот са књигама

Иако се школовао за инжењера пољопривреде, Шапчанин Милан Васић је прво запослење, пре четири деценије, добио у тадашњем Дому омладине као одговорни уредник програма. На његову иницијативу у Дому је отворена књижара, која и данас ради, а пре десет година са супругом Зденком и ћерком Теодором отворио је и своју књижару галерију. Данас је она у граду на Сави култно место, где се приређују промоције нових књига, сусрети са књижевницима и изложбе слика.

– Наша књижара се зове „Сова“ по прекрасној птици, краљици мудрости, што се може рећи и за књигу – прича Милан Васић, изражавајући радост што и као пензионер може да пријатељује са књигама, писцима, сликарима...

Милан је свакодневно у књижари, иако „посао“ званично води једина запослена, супруга Зденка. Његов живот је незамислив без књига, писаца, слика и сусрета са читаоцима. Из дугогодишњег искуства зна да је

неопходно да се помно прати издавачка продукција и увек буде први који ће читаоцима понудити најновије књиге. Осим по томе, од осталих књижара у граду „Сова“ се издваја по насловима из области историје, уметности, по великом броју речника и литературе на енглеском језику. Због тога су највернији купци млади, пензионери и жене.

– Када бисмо у књижари тражили само зараду, сутра би требало да је затворимо. Јер, нас троје радимо за једну плату. Живот са књигама, богатство које оне узвраћају, љубав и поштовање према књизи не бледе, без обзира на то што овај посао није исплатив – завршава Милан док на полице педантно слаже тек пристигле најновије књиге.

Д. Грујић

Звук који разгаљује

Већ традиционална, девета Смотра хорова Савеза пензионера Војводине одржана је почетком октобра у ресторану „Барутана 021“, у Петроварадину.

Смотру је организовало Удружење пензионера Новог Сада, а након поздравног говора Томислава Јаковљевића, председника Удружења, манифестацију је свечано отворио Милан Ненадић, председник Савеза пензионера Војводине.

На овој смотри учествовало је десет хорова из Војводине (из Вршца, Сомбора, Суботице, Панчева, Кикинде, Зрењанина, Шида, Апатина, Сремске Митровице и Новог Сада) и као гост хор из Лесковца. Наступило је укупно 330 учесника, а током два и по сата програма разгаљена публика могла је да чује познате народне и староградске песме са простора Војводине и Србије, на српском језику и на језицима народности. Публику је посебно дирнуо хор „Исидор Бајић“ из Новог Сада који је наступио последњи и, уз диригентску палицу Јована Травице, извео део већ познатог и вишеструко награђиваног репертоара.

Како смотра нема такмичарски карактер, сви диригенти су у име својих хорова примили захвалнице и цвеће. Након службеног дела, учесници и гости су наставили друже-

ње уз жељу и очекивање да се традиција овако добро организоване смотре настави и наредних година.

Д. Кораћ

ИНКЛУЗИЈА НА КИКИНДСКИ НАЧИН

„Опасуљивање“ по девети пут

Пре девет година први пут је, у организацији Друштва инвалидске помоћи и солидарности у Кикинди, спроведена инклузија на кикиндски начин под називом „Опасуљивање“. Дружење особа са инвалидитетом у кругу не само својих укућана, већ и осталих суграђана добре

воље и ове године је, упркос оскудици, окупило око 200 учесника и посетилаца. Премда је одзив био мањи него претходних сусрета, ипак је, као и увек, манифестација протекла у добром расположењу.

У кувању чорбастог пасуља такмичило се 13 екипа са по

три члана и три екипе ван конкуренције. Нису изостали гости – надметали су се пријатељи из Зрењанина, Новог Бечеја, Титела, Куле и Бечеја. Скувано је више од 500 литара пасуља и целокупна количина смазана је у слат. Најукусније јело зговорила је кикиндске екипа „Стари

шаран“, друго место заузела је екипа „Феникс плус“ из Бечеја, а трећепласирана је била „Наша кућа“ такође из Кикинде.

Одржавање „Опасуљивања“ помогли су локална самоуправа, Министарство рада, запошљавања и социјалне политике и донатори.

С. Завишић

Особе са инвалидитетом успешни кулилари

Није изостала музика

КЊАЖЕВАЦ

Није им сметала врућина

Удружење Општинске организације инвалида рада Књажевац, поред других активности, од маја до краја октобра организује излете и путовања за своје чланове и за пензионере. До средине септембра ове године посетили су Луковску и Сијаринску бању, обишли више излетишта и извора, видели Ћавољу варош и Пролом бању, што је за већину био доживљај за памћење.

Путовали су и на Стару планину где су пензионери брали лековито биље и уживали у прелепој природи. Били су и на

Белмужијади у Сврљигу и дружили се са тамошњим колегама, обишли манастир Ћунис и Врњачку Бању, као и околна излетишта.

У октобру планирају да посете и Сребрно језеро, уз разгледање Лепенског вира, хидроелектране Ћердап и обилазак Мокрањчеве куће.

Русомир Димитријевић, члан Извршног одбора ове организације, који је и организатор излета и путовања, каже да је целе године било велико интересовање пензионера да се обиђе што више бање, планина и историјских места, чак и по врућини. **Д. Ћ.**

АРАНЂЕЛОВАЦ

Обележен 66. рођендан

Удружење пензионера општине Аранђеловац обележило је 19. септембра 66 година постојања и рада. Тим поводом уприличена је свечана седница којој су присуствовали бројни гости из сарадничких удружења из Крагујевца, Раче, Баточине, Велике Планае, Лазареваца, Земуна, Младеновца.

Госте је поздравио и подсетио на активности Удружења председник Љубиша Гајић. О задацима и плановима везаним за бригу о најстаријима говорили су Бојан Радовић, председник општине Аранђеловац, Никола Обрадовић, председник Скупштине општине, и Љубица Милошевић, члан ПУПС-а и посланик у републичком парламенту. Следио је кратак културно-уметнички програм у коме су наступили песници, приповедачи, чланови певачких група и солисти, а додељене су и дипломе најуспешнијим пензионерима спортистима – учесницима турнира у пикаду, шаху и пуцању пенала.

Свечаност је настављена уз игру и весеље, а сви присутни су изразили задовољство припремљеним програмом. **Г. В.**

ДИМИТРОВГРАД

Прославили свој дан

Двадесет првог септембра, на Малу госпојину, Удружење пензионера општине Димитровград обележило је свој дан. Прославу су увеличали и бројни гости из пензионерских организација Нишавског и Пиротског округа: Бабушнице, Пирота, Беле Паланке, Ниша, Сврљига и Годеча из суседне Бугарске.

Председник и секретар Удружења пензионера општине Димитровград, Павле Тодоров и Божана Давитков, једногодишњи рад ове организације оценили су као успешан. Велики број пензионера из овог места везао се за клуб, организују се путовања и посете разним манифестацијама у Лесковцу и Александровцу. Ту је и прекогранична сарадња, фестивалски дани у Варни, у Бугарској, здравствене трибине и спортске активности. На овом скупу поједине делегације пензионера договориле су и прве састанке са „колегама“ из Годеча.

У општини Димитровград живи око 3.000 пензионера и трећина је ангажована у општинском удружењу. **С. Ћ.**

РЕКОВАЦ

Успешно спроведена акција

Поводом Светског дана срца, 29. септембра, у Удружењу пензионера Рековац организован је преглед крвног притиска и шећера у крви за све заинтересоване грађане ове општине. Акција је изведена 28. септембра под слоганом „Један свет, један дом, једно срце“, у сарадњи са Домом здравља „Левач“ из Рековца и Удружењем пензионера општине Рековац.

Едукацију грађана, као и мерење притиска и висине шећера у крви обавиле су медицинске сестре патронажне службе, Душица Милић и Светлана Вуловић. **Ј. Р. Б.**

РУМА

Гости из више општина

Општинско удружење пензионера у Руми недавно је било домаћин гостима из Новог Сада, Новог Београда, Земунa, Сопота, Батајнице и Шида.

– Задовољни смо што смо угостили 120 пензионера. То је било могуће јер смо превазишли проблеме са избором руководства, а имамо и лепу, реновирану салу у центру града – рекао је Петар Бабић, председник румског Удружења.

Гости су имали прилику да виде румске цркве, Завичајни музеј, Градску библиотеку, Спортски и Културни центар.

– Реч је о узвратној посети, тако да смо се потрудили да што боље представимо наш град у срцу Срема и будемо до-

бри домаћини – казала је Јованка Кокир, секретар Удружења пензионера у Руми.

Дружење пензионера завршено је уз музику, песму и игру. **Д. Р.**

ЗАЈЕЧАР

Угостили пензионере из Куршумлије

Средином септембра педесетак пензионера из Куршумлије били су гости зајечарског удружења. На пропутовању кроз Тимочку крајину куршумлијски пензионери су најпре посетили Специјалну болницу „Гамзиград“ у Гамзиградској бањи, где их је примила др Драгица Рондовић, помоћник директора болнице.

После разгледања касноантичког локалитета Ромулијана, драги гости из Куршумлије посетили су и новосаграђени Дом културе у Котлујевцу, где их је поздравио Ранко Тошић, председник Месне организације и Удружења пензионера града Зајечара. За време краћег боравка изведен је културно-уметнички програм, а дружење је завршено у пријатној и веселој атмосфери. **М. С.**

ЈАГОДИНА

Свечано обележили годишњицу оснивања

Удружење пензионера града Јагодине прославило је 24. септембра шездесет седам година постојања. Свечана седница и ручак организовани су у просторијама Удружења.

Поред чланова Скупштине јагодинског удружења, свечаној седници и ручку присуствовали су представници Савеза пензионера Србије, пензионерских организација Поморавског округа, локалне самоуправе, побратимског удружења пензионера Лесковца и установа града Јагодине.

Слободан Б. Николић, председник Удружења пензионера Јагодине, подсетио је на резултате постигнуте у овој години и захвалио на великој помоћи коју су добили од локалне

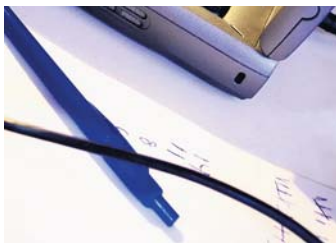

самоуправе, као и од Ратка Стевановића, градоначелника Јагодине, и Драгана Марковића, председника Скупштине града.

На свечаној седници донета је једногласна одлука да се Ратку Стевановићу додели звање почасног члана, а за дугогодишње успешно руковођење Удружењем пензионера Јагодине Раша Јовановић је добио звање почасног председника.

Свечаност је протекла уз дружење, музику и игру. **Б. Р. Ј.**

ПИШИТЕ НАМ

Драги читаоци,

Ово је простор намењен Вашим писмима. Пишите нам шта Вам се у нашем и Вашем листу допада, а шта би могло да буде боље, шта бисте волели да прочитате или да саопштите другим читаоцима.

Адреса је Булевар уметности 10, 11070 Београд, или електронском поштом, на glasosiguranika@pio.rs

Пример за углед

У пензији сам више година. Петнаестог августа десио ми се један немио догађај. Била сам на пијаци ради куповине намирница. Приликом повратка, силазећи низ пијачне степенице (зајечарска пијаца је на једном високом платоу), пала сам. Пад је био са висине (такав пад може се видети на филмској траци). Тог тренутка око мене се окупило мноштво људи нудећи ми помоћ. Неко је одмах позвао хитну помоћ. Кола хитне стигла су за само пет минута. Унели су ме у возило, док је један радник купио моје ствари и нашао се поред мене. За време вожње тешили су ме да не бринем, да ће они све учинити да што пре

стигнемо, да ћу бити збринута. Њихове речи биле су благе, топле, лековите.

Ово желим да истакнем као леп пример људске хуманости и ефикасности. Захваљујем дежурном особљу службе хитне

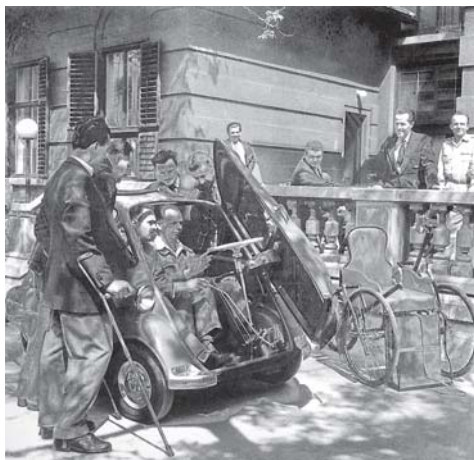
помоћи Дома здравља у Зајечару и свим добрим људима који су ми у том тренутку понудили помоћ. Мислим да овакве примере треба следити.

Звездана Пауновић,
Зајечар

Некад и сад

Прецизнији Закон из 1925.

Бесплатан превоз инвалида, или превоз са попустом, био је регулисан свим законима Краљевине Југославије. На почетку, сматрало се да ће бити довољно ако се свим инвалидима обезбеди бесплатан одлазак и повратак возом, поштанским колима или државним аутомобилом под условом да су путовали по налогу власти, ради протезе, лечења, лекарског прегледа или климатског опоравка. Право на превоз коришћено је и када је особа са инвалидитетом путовала због школских обавеза. Социјални карактер превоза видео се из одредби да су сиромашни непокретни инвалиди имали право на превоз колима до станице или пристаништа. Општина у којој је инвалид становао имала је обавезу набавке кола, а трошак транспорта је на захтев општине подмиривало Министарство социјалне политике. Закон из 1925. године био је прецизнији у одређивању повластица око превоза. Тако су редови, каплари и подофицири особе са инвалидитетом имали право на бесплатан превоз возом у трећој класи и бродом у другој. Нижи официри, а и војни чиновници са обвезницима чиновничког реда могли су путовати у другој класи железницом и бродом у првој класи, а лицима са инвалидитетом која су тешко подносила транспорт обезбеђиван је превоз у вишој класи на основу лекарског налаза. Као приватно лице, инвалид је имао право да три пута годишње путује са 50 посто попушта. Исте повластице важиле су и за пратиоца инвалида.

Право на превоз коришћено је и када је особа са инвалидитетом путовала због школских обавеза. Социјални карактер превоза видео се из одредби да су сиромашни непокретни инвалиди имали право на превоз колима до станице или пристаништа. Општина у којој је инвалид становао имала је обавезу набавке кола, а трошак транспорта је на захтев општине подмиривало Министарство социјалне политике. Закон из 1925. године био је прецизнији у одређивању повластица око превоза. Тако су редови, каплари и подофицири особе са инвалидитетом имали право на бесплатан превоз возом у трећој класи и бродом у другој. Нижи официри, а и војни чиновници са обвезницима чиновничког реда могли су путовати у другој класи железницом и бродом у првој класи, а лицима са инвалидитетом која су тешко подносила транспорт обезбеђиван је превоз у вишој класи на основу лекарског налаза. Као приватно лице, инвалид је имао право да три пута годишње путује са 50 посто попушта. Исте повластице важиле су и за пратиоца инвалида.

(Живот инвалида у Краљевини Југославији, Љубомир Петровић, Херетикус, 2-8, Београд, 2008)

Олакшице при превозу

Почетком ове године почело је издавање нових паркинг карата за особе са инвалидитетом које ће, за разлику од ранијих година, важити на читавој територији Републике Србије. Наиме, важеће нове картице (налепнице) за особе са инвалидитетом постале су јединствене картице за паркинг и у другим градовима, а не само у пребивалишту особе која је користи. Оне важе искључиво на означеним паркинг местима за особе са инвалидитетом, а картица садржи фотографију особе са именом и презименом. Особе са инвалидитетом, под одређеним условима, имају право на попусте при куповини карата за путовања возом, аутобусом и бродом на територији наше земље. Тако особе са инвалидитетом могу да остваре право на шест повратних путовања железничким, друмским и речним саобраћајем с попустом од 75 одсто у току једне календарске године, односно плаћају

само 25 одсто цене карте. Овај попуст важи за превоз у било ком разреду у возу, без обзира на то да ли је воз пословни, експресни, брзи или путнички, односно у било којој класи на броду. Пратилац на путовању, било да путује све време, иде по лице са инвалидитетом или се враћа после праћења, има право на бесплатну вожњу.

(Са сајтова <http://www.parking-servis.co.rs> и <http://upravusi.rs>)

Ј. О.

Укључивање у обавезно осигурање по члану 15

? И. Киш, Нови Сад: Од 23. 11. 2011. године сам на НСЗ и примам новчану накнаду. Ово право имам до 23. 11. 2012. После тога хоћу сама да уплаћујем радни стаж. Интересује ме од ког месеца треба да почнем да плаћам да не бих имала прекид радног стажа. Да ли треба да почнем да плаћам од новембра или од децембра? Пошто сам из Новог Сада, молим Вас да ми напишете кога треба да контактирам и на којој адреси је филијала ПИО у Новом Саду?

Одговор: Да не бисте имали прекид у осигурању, захтев за укључивање у обавезно осигурање по члану 15 Закона о ПИО треба поднети најкасније до 23. 12. 2012. године, а може и раније. Ово из разлога што ово право може бити признато највише 30 дана уназад од дана поднетог захтева, односно од следећег дана после престанка последњег осигурања. У решењу које

будете добили биће Вам објашњен начин уплате доприноса. О висини основице осигурања изјашњавате се у захтеву. Евентуалну промену основице морате тражити новим захтевом. Основица се усклађује свака три месеца о чему треба сами да се информисете у Фонду ПИО. Захтев, наравно, треба поднети филијали Фонда ПИО у Новом Саду, улица Житни трг број 3.

Породична пензија док траје школовање

? Ј. Перовановић: Остала сам удовица у 33. години живота, а сада имам 40 година. Са покојним супругом имам сина. Занима ме да ли ћу и када остварити право на супругову пензију? Да ли ће мој син имати право на пензију ако се упише као самофинансирајући студент, тј. ако не буде на буџету?

Одговор: Ви све време имате право на породичну пензију, уз Вашег сина као његов законски старалац. Међутим, ако родите или остварујете примања по неком другом основу, немате интерес да користите породичну пензију која би била само 10 одсто већа од породичне пензије коју има Ваш син. За Вас би било добро да се син школује

бар до Ваше 45. године, да бисте када навршите 53 године живота испунили услов за породичну пензију. Што се тиче школовања детета, није битно да то школовање буде на буџету, већ је важно да се школује, може бити и самофинансирајући студент. Ово право има до своје 26. године, под условом да је на школовању.

Захтев за оцену радне способности

? Станоје, Барич: Имам ангину пекторис и дијабетес II и 39 година радног стажа. Интересује ме да ли могу да одем у инвалидску пензију и по ком члану закона с обзиром на то да радим као возач аутобуса и да не смем да управљам возилом са овим дијагнозама. Имам 58 година. Интересује ме и да ли бих могао да докупим пет месеци радног стажа када сам имао прекид између два запослења 2009. године.

Одговор: Као што смо већ више пута до сада објашњавали, право на инвалидску пензију може остварити осигураник код кога орган вештачења као једини надлежни орган утврди да постоји потпуни губитак радне способности. На основу дијагноза које сте навели није могуће одговорити да ли код

Вас постоји потпун губитак радне способности. Зато би било потребно да Ваш лекар опште праксе сачини предлог за оцену радне способности, уз који ће бити приложена сва потребна медицинска документација, на основу које ће орган вештачења, као и на основу непосредног прегледа, утврдити да ли је

ВИ ПИТАТЕ „ГЛАС ОСИГУРАНИКА“ ОДГОВАРА

Весна Вићентијевић

Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање

степен Вашег обољења толико угрозио Ваше здравствено стање да постоји потпун губитак радне способности. При томе није само битно да не можете да обављате свој посао возача, већ да не можете да обављате ни било који други посао. Што се тиче уплате доприноса за време када сте били ван осигу-

рања, 2009. године, то није могуће учинити сада, јер по Закону о ПИО допринос за лица ван осигурања може бити уплаћен највише 30 дана уназад, рачунајући од дана поднетог захтева, а код Вас су ти рокови давно протекли. Саветујемо да поднесете захтев за оцену радне способности.

Споразум са Македонијом

? Цене Игњатовић, Клисуре: Живим у Македонији где сам и пензионисан 2004. године. Пошто сам радио три године у Ђаковици на Косову и Метохији, занима ме какве су могућности да ми се призна и тај стаж и да примам пензију на основу тог стажа. Каква су моја права и коме да се обратим за то?

Одговор: Споразум о социјалном осигурању између Републике Македоније и Републике Србије ступио је на снагу још 2002. године, односно пре него што сте Ви остварили право на пензију у Македонији. По правилу, филијала ПИО у Македонији код које сте остварили право на пензију, требало је по службеној дужности да покрене поступак за утврђивање права на сразмерни део пензије према Фонду ПИО у Србији, по основу стажа на-

вршеног на Косову и Метохији. Ако то није урађено, што можете проверити у филијали ПИО у Македонији, захтев можете да поднесете тој филијали која ће се обратити привремено надлежној Филијали за град Београд. У случају да се потврди стаж са Косова и Метохије и да по прописима из пензијског и инвалидског осигурања Србије испуњавате услов за остваривање права на пензију, остварићете сразмерни део пензије у Србији.

Исплата једнократне помоћи

? Славко Павловић, Књажевац: Зашто нисам добио део 13. пензије када ми је пензија нижа од 15.000 динара, што се види из пензијског чека који Вам шаљем? У пензији сам од 7. 1. 2012. године.

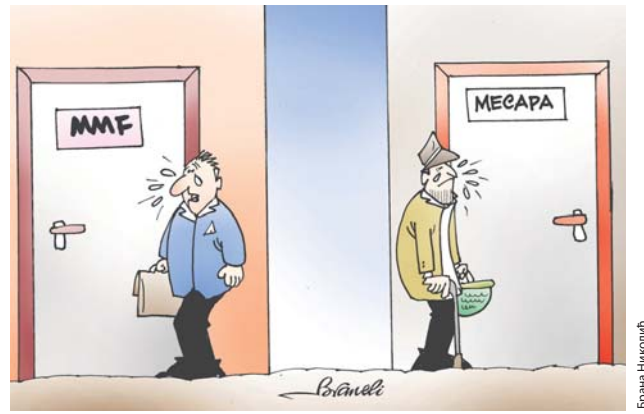
Одговор: Из пензијског чека који сте приложили уз писмо види се да износ Ваше пензије у Србији не прелази 15.000 динара. Међутим, у Одељењу за пензијско и инвалидско осигурање по међународним уговорима води се поступак за остваривање права на инострану пензију по стажу навршеном у Француској, што оне-

могућава исплату једнократне помоћи док се не одлучи о праву на инострану пензију. Право на исплату једнократне помоћи имаћете само у случају да збир домаће и иностране пензије не прелази 15.000 динара. У том случају треба да поднесете пријаву Филијали ПИО у Зајечару за исплату једнократне помоћи.

СКАНДИНАВКА

АУТОР: ЛОВИЧИЋ	УДАРАЦ ОДАПЕТИМ ПРСТОМ	МЕРА ЗА ПАПИР	ВРСТА ГРАЂЕВИНСКЕ МАШИНЕ	СЛИКАРСКА РАДИОНИЦА	ГРАД НА ЗАПАДУ ЈОРДАНА	ВРСТА ПАПАГАЈА	БОЛЕСТ ЈЕТРЕ
ВЕЛИКИ ТОЧАК КОД НЕКИХ МАШИНА							
ПОРТИР НА ВРАТИМА (МН.)							
ИЗРАЂИВАЧ РАКЕТА							
НАДИМАК НАШЕГ РАНИЈЕГ КОМИЧАРА						ОБИМ	
						ЈЕДНА НАУЧНА ОБЛАСТ	
СИМБОЛ ЗА КАРАТ		СИМБОЛ ЗА РЕНИЈУМ КОНСОЛИДО- ВАЊЕ			КАЗНЕНИ ЗАКОН ВЕТАР ОКО ВАРДАРА		
ГРАД У ИЗРАЕЛУ				ПРЕКО (ЛАТ.) ИМЕ ШАХ. ЛАРСЕНА			
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	СИМБОЛ КИСЕОНИКА ОЗНАКА ИТАЛИЈЕ		НЕМ.ПИСАЦ, ЈУЛИЈЕ ЖЕНИН ОТАЦ				ИНИЦИЈАЛИ СЛИКАРА АРАЛИЦЕ
ИНТЕРЕСО- ВАЊЕ							
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	ЖЕНСКО ИМЕ УМЕТНИЧКИ ПРАВАЦ						
ДИЊЕ И ЛУБЕНИЦЕ							ОЗНАКА ЗАЈЕЧАРА
БОЈА ПЕВАЧКОГ ГЛАСА				ЗАСЕК НОЖЕМ НАШ ГЛУМАЦ, ИГОР			
РУДАРСКИ ИНСТИТУТ (СКР.)			ЛИЧНОСТ ДИЗНИЈА НОВАЦ У КИНИ				
ЈЕКА, ЕХО (МН.)							БОК, ПАДИНА
НЕВЕРНИК (ТУР.)					КЛУБ СТУДЕНАТА МЕСТО У СЛОВЕНИЈИ		
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	ГРАД У ХРВАТСКОЈ НОВИНА, НОВОСТ						
МАТЕРИЈА ЗА ПЛАСТИЧНЕ МАСЕ						ОЗНАКА ЗА РАЗРЕД КАРТАШКА ИГРА	
УЗВИК ДОЗИВАЊА			ПИСАР, НОТАР МЕСТО ПЕЧАТА				
УСАМЉЕН				ГРАД У ФРАНЦУСКОЈ РУБЉА			
ОЗНАКА ЗА ТОНУ		ПРИТОКА ДРИНЕ					

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА: монолог, окарина, докер, е, ерол, пт, сат, пра, тк, трен, м, трифо, унапред, с, скоро, ос, одан, ртс, ани, гака, сц, степа, е, киловат, и, алати, крила, трина, а, рене, св, стартер

Бранислав Никелић

Доскоци

Да смо се мање освртали на прошлост, била би нам светлија будућност.

Ми смо музикална нација. И умиремо с песмом на уснама.

Заболеше нас колена чекајући у реду за улазак у Европу!

Није чудо што су нам воде загађене. У њих су пали многи наши договори.

Срби су мегаломани. Од два зла увек одаберу веће. Ако желите да пишете правила игре, морате бити најбољи играч.

Како да стекнем радне навике, кад сте ми ускратили право на рад?!

Атлантида је нестала мистериозно. Србија тај проблем нема.

Раде Ђерговић

Транспарентно

Максимално користи слободу говора, па су му све глупости транспарентне.

Патим од реуме. Само су ми кости и остале!

Ни то што сам остао без ичега није ми помогло да сазнам на чему сам.

Напредујемо стопу по стопу. Каматну.

Нисмо још довољно упадљиви, али падамо.

За разлику од реалности, мит о нама је још жив.

Заједно смо чували овце, али њему ни тада нису све козе биле на броју.

Не верујем да има бога. Не верујем ни да нема бога. Ја никоме више не верујем.

Свашта бих му рекао, али не говорим с њим.

Разумем што нисте чули за мене. И мени слух попушта.

Милен Миливојевић

Илијат Гелато

Да ли сте знали ...

– да је Сајам књига у Београду најпосећенија културна манифестација у Србији? Према истраживању које је спроведено 2010. године, Сајам књига је означен као највећи београдски бренд.

– да је Франкфуртски сајам књига највећи и најзначајнији сајам књига на свету? Организује се сваког октобра, а на 170.000 квадратних метара своја издања представља преко 7.000 излагача из више од 100 земаља. Рекордан број посетилаца – 299.112 – забележен је 2008. године.

– да је најраспрострањенија књига на свету Библија, са више од две милијарде продатих примерака? Она је и највише превођена – на две хиљаде и двеста језика и дијалеката.

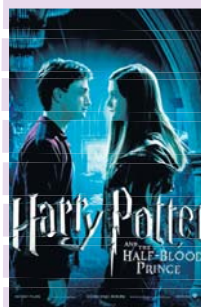
– да је Гутенбергова Библија из 1456. године (прва штампана књига) очекивано и најскупља књига на свету? Верује се да их данас има само 180, а да је

нетакнутих остало 21. Једна таква вреди између 25 и 35 милиона долара.

– да је, на основу вишегодишњих рангирања и истраживања уз помоћ издавача и библиотека широм света, направљена листа сто најбољих књига свих времена? Уважавајући више фактора – утицај тих књига на историју, њихову релевантност у модерном времену и дуготрајну популарност, на првом месту листе свих времена налази се „Рат и мир“ Лава Толстоја, на другом „1984“ Џорџа Орвела, а на трећем „Улик“ Џејмса Џојса.

– да је најпродаванији писац на свету Агата Кристи, чијих се седамдесет и осам криминалистичких романа, преведених на четрдесет и четири језика, до данас продало у две милијарде примерака?

– да је књига „Хари Потер и полукрвни принц“, која се на тржишту појавила 2005. године, најбрже продавана књига у историји? У прва двадесет и четири сата по изласку само у Америци је продата у готово седам милиона примерака, или 287.564 примерка по сату, што ју је учинило најбрже продаваном

књигом на свету.

Лековите мисли

У свађи један пензионер каже другоме: „Ти си одсад за мене нико и наш динар“.

Захваљујући плагијатору сазнаћу који су ми афоризми најбољи.

Непријатељ је још далеко, али нас пријатељи уништише.

Данас невероватно, сутра истинито. Инфлација!

Остао сам без речи о лепшој будућности.

Лоше сам прошао у животу слушајући друге. Други су добро прошли јер су своје савете наплаћивали.

„Остајте овде“ наши људи више рецитују у иностранству него у својој земљи.

Није чудо што идемо низбрдо. Много је клизишта.

Грешите, не постимо! Само храним породицу својом платом.

Треба активно радити. Ово једино не би требало да важи за лопове.

Друштвени новац се најчешће потроши са друштвом.

Душан Старчевић

Множење и дељење

Морали смо белу заставу да заменимо новом. Изанђала се од силног истицања.

Пошто су паметне отерали у иностранство, лако им је сада да се праве паметни.

Сит сам свега. Једино за чиме жудим је хлеб.

Да би судови радили као машине, потребно је да се редовно подмазују.

Када ми дође судњи дан, исповедићу се иследнику.

Недосољени најбоље соли памет.

Сада за реч постоји цена. Говора ће бити мање.

Нискост до нискости, ето величине.

Ми се искључиво делимо. Множење смо одавно заборавили.

Злочини не застаревају. Подмлађују се.

Када се степенују лажи, добије се на квалитету.

Радивоје Јевтић Јенки